

Izloja ob 4 jutraj.

Stane mesečno 25— Din
za inozemstvo 40—
neobvezno

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 4 in 54. Telef. št. 38

Podružnice:

Maribor, Harvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.Račun pri poštn. čerkov.
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 23. januarja.

Radi bi poznali iskrenega Jugoslavena, ki bi si ne želel bratskega sporazuma in ki svojih sil ne bi hotel posvetiti temu prizadevanju. Bratski sporazum pa je mogoče le tam, kjer prevladuje iskrena medsebojna ljubezen in kjer se sporazumevajo bratje, ki se čutijo brate in imajo zdravo pamet. Tako je v družini, tako je sploh v življenju in tako je tudi v državi, kjer se medsebojno rešujejo javna vprašanja in kjer bi morale tvoriti trdno podlago bratstva enake pravice, a tudi enake dolžnosti. Mi smo celo prepričani, da je sporazum med brati najtežje dosežati in da je le malo bratov, ki bi mogli pod eno streho mirno in složno živeti, zlasti, ako nimajo nad seboj skrbnega očeta, ki pomirjuje in posreduje, kadar se pojavijo spori.

Baš zato je jugoslovenska demokracija postavila tezo, da so Slovenec, Srbi, Hrvat eno, kakor so tudi bili eno pred stoletji in jih je na brate razkosala nemška, mađarska, turška in druga tuja sila po principu: divide et impera! Popoln in traten bratski sporazum med Slovenci, Hrvati in Srbi ne more biti šele takrat, ko bo dopolnjeno ujediničenje vseh treh v Jugoslovenstvu, v katero bodo vsi trije bratje zliji svoje individualne vrline ter najvišje sposobnosti. Kadar bo vsak Slovenec, Srbi in Hrvat iskreno čutil, da je obenem tudi Jugosloven, ter da so vseh treh pravice in dolžnosti iste, šele potem bo za večno prenehanje medsebojnega izigravanja in neuprijateljstva. Za današnjo generacijo, ki je rasla iz prelojnih razmer, je za bratski sporazum vsaj ne neobhodno potrebno, da se počeno prizna bratstvo ter da se sporazuma vsaj ne ovira. Čim prizna to, si prizna tudi potrebo edinstva.

V današnji politični konstelaciji Jugoslavije je samo Narodni blok faktor, ki tvori po svoji moči ter po svojem programu trdno in zanesljivo podlago bratskemu sporazumu; kajti Narodni blok ne le, da priznava edinstvo naroda in države, marveč tudi najmočnejšo ustvarilno predlogo za življenje in svobodni razvoj vseh treh plemen. Na tem ničesar ne izpreminja, ako ta ideal in ta program sem pa tam kvari rijo elementi, katerih delo ne gre v tej smeri. Vse to so slabosti in težave, ki se jih da s smotrenost in zaresnim prizadevanjem odstraniti. Vse drugo, kar danes ne stoji v vrstah Narodnega bloka ali v vrstah strank, ki tvorijo Narodni blok, je danes še nesposobno za bratski sporazum. Naivejši in najmočnejši reprezentanti med njimi, radičevci in klerikalci so sami brezvestneži, katerih glavno delo ali vsaj glavno agitacijsko sredstvo med množicami je vzbujanje plemenske mrnje, hruskanje Hrvata proti Srbu in hruskanje Slovencev proti Srbom. Te stranke pa z dojnji ne negirajo le bratstva samega, marveč se tudi prizadevajo, da zrušijo in razderejo bloko, v kateri ne bivajo trije bratje. Njihovo poklenko rovanje gre torej za to, da se izpodnese sam temelj bratskega sporazuma.

Niti za las niso boljši vse one stranke in stranke ter klike, ki iz kapricioznosti, politične nezrelosti ali iz osebnega koristolovstva počajo potlačiti fronto Narodnega bloka ter direktno ali indirektno podpirajo glavne destruktivne in subverzivne elemente in jim lažajo njihovo fronto.

Se prav posebno so na goljufi Slovencev tisti brezvestneži, ki v današnjih časih z zlorabo firme »bratskega sporazuma« delajo med narodnimi in narodnimi Slovenci razdor. Če niti ni noben in ne marajo sporazuma, kaj naj od teh zmerjavcev potem še pričakujemo, ne glede na to, da dosedaj svojih duševnih in moralnih kakovosti niso drugače dokumentirali, kakor z dojnji frazerske demagogije, neznanja in nepoštenosti. Ako hoče jugoslovenski narod in še posebej slovensko ljudstvo, da bo v tej državi že enkrat mir in da bo mogoče v miru in redu graditi naš veliki jugoslovenski dom, skupno domovino Slovencev, Hrvatov in Srbov, potem bo pri prihodnjih volitvah obratunal z vsemi grovražniki in parasiti narodnega sporazuma ter že 8. februarja pristopil do silajne zmage Narodnemu bloku.

PRELOM MED VATIKANOM IN ARGENTINO

Buenos Aires 23. januarja. V po vestih iz vladnih krogov, se pričakuje, da se bodo v kratkem prekinili diplomatski odnosi med Argentino in Vatikanom. Argentinska vlada je namreč sporčila Vatikanu, da odklanja imenovanje magr. Cardinala za papeškega nuncija v Buenos Airesu. Vatikan pa na tem imenovanju vztraja.

Separatisti sami napovedujejo svoj definitivni polom**BLOKAŠKO ČASOPISJE OBJAVLJA, DA RADIČEVCI IN KLERIKALCI NE MOREJO PRITI NIKDAR VEČ NA KRMILLO DRŽAVE.**

Beograd, 23. januarja. p. Opozicijsko časopisje je pričelo danes razširjati novo »senzacijo«. Vlada ba e računa z možnostjo, da 8. februarja ne bo dobila večine in pripravlja zato ponoven razpust Narodne skupščine ter zopetne volitve v jeseni. Ako bi tudi pri teh volitvah ostal Narodni blok v manjšini, bi nastopila »diktatura«.

Te vesti imajo seveda namen omajati splošno prepričanje, da je ogromna večina Narodnega bloka povsem sigurna. Vlada, ki natančno vodi račune o volilnem gibanju in o razpoloženju naroda, ima zanesljive podatke, pri katerih je izključen vsak dvom, da bi Narodni blok dobil manjše nego 165 poslancev, kar je znatno nad polovico vseh mandatov. Zato vlada prav nič ne »pripravlja« novih volitev, ki jih enostavno ne bo treba, ker bo zmaga Narodnega bloka itak popolna. S tega stališča je torej razumljivo, da se v vladnih krogov energično demantirajo vse senzacionalne vesti o pripravah za »nove« volitve, ko se sedaj razpisane niso opravljene.

Na drugi strani pa je opozicijsko časopisje sebi in svojim strankam s tem poročilom storilo slabo uslugo. Dopovedati čitateljem, da bi niti volilni poraz Narodnega bloka opoziciji ne pomagal v

sedlo, temveč imel le za posledico, da se narod še enkrat pozove na volitve, se pravi dokazovati pristajam opozicijskih strank, da je njihov trud itak zaman. V tem dokazovanju je mnogo resnice. Res je, da separatistične in destruktivne stranke v državi ne morejo več priti do odločilne moči. Obstoječe Jugoslavije ne bo nikdar več izročen Radiću ali Klerikalcem. V svrhu samoohranbe bi država, če bi bile potrebne še ene ali pa še dve volitve, tudi dvakrat in trikrat pozvala narod k odločitvi. Toda splošno iztrežnjevanje ljudstva napreduje tako razveseljivo, da, kakor rečeno, ponovnega apela na narod ne bo treba in da se bo doba sistematičnega treznega dela za politično in gospodarsko konsolidacijo naše domovine mogla pričeti brez nadaljnjega zavlačevanja že po 8. februaru oziroma po sestanku Narodne skupščine, ki bo ta dan izvoljena.

Vesti opozicijskega časopisja so bile sprejete v politični javnosti kot dokaz, da so se separatistični elementi končno le uverili o brezuspešnosti svojih naporov, vplivale pa so na pristajam separatističnih strank naravnost demoralizirajoče in kot priznanje lastnih voditeljev, da so vsi naporji podrediti režim Narodnega bloka že v naprej obsojeni na popoln neuspeh.

Zasliševanje Stepana Radića**S SVOJO GOSTOBESEDNOSTJO RADIĆ SAM ZAVLAČUJE POTEK PREISKAVE. — KAKO SE GODI NJEGOVIM TOVARIŠEM V INTERNACIJI?**

Zagreb, 23. januarja. r. Radića dnevno dopolnje zaslišuje preiskovalni sodnik. Doslej se je zasliševanje vrtilo okrog Radićevih generalij in predživiljen, a zdaj pa se šele narezuje glavni obtožilni material. Radić je v svojih izpovedih vrlo obsežen in gostobeseden, da zapisnikar preiskovalnega sodnika dr. Körberja komaj sprti beleži Radićevo epsko pripovedovanje. K zasliševanju je pristopil publike naravnost zabranjen in za časa zasliševanja stoji pred vrati orožnik na straži. Soba preiskovalnega sodnika se nahaja v prvem nadstropju, v blizu vhoda v zapore.

Z dr. Mačkonom in njegovimi tovariši se v njihovem interniranju v Vlački ulici postopa zelo lepo. To je treba posebno poudariti, ker opozicija toliko govori o

nasilju sedanega režima. Maček in drugi so dobili vse, kar hočejo, igralne karte, pisalne in igralne mize, glasbene instrumente, knjige, novine, smejo sprejemati posete in vsakogar, ki ne prilaga izrecno v političnih stvareh. Ker je preiskovalni sodnik dr. Körber zelo zaposlen z zasliševanjem Radića, ni pričakovati, da bi dr. Maček in tovariši mogli v kratkem biti privedeni pred preiskovalnega sodnika.

Zagreb, 23. januarja. n. Danes je političsko ravnateljstvo v Zagrebu prejelo iz tiralice, ki jo je izdalo policijsko poverništvo v Gospiću proti bivšima poslanca Marku Došenju in Karlu Brkljačiču radi krivde po čl. 18. zakona o zaščiti države.

Važna seja ministrskega sveta**VODSTVO HRSS POD TEŽKO SUMNJO VELEIZDAJE. — NADALJNI UKREPI VLADE. — MESEBOJNI ODNOSI KANDIDATOV V NARODNEM BLOKU KOALIRANIH STRANK. — SIJAJNI VOLILNI IZGLEDI SAMOSTOJNIH DEMOKRATOV.**

Beograd, 23. januarja. p. Od 17. do 20. je bila važna se.a ministrskega sveta, ki je bila v glavnem posvećena volilni taktiki in izvajanju notranje politike vlade. Vlada je dobila poročilo o interniranju radičevcev. Notranji minister je na podlagi dokumentov izjavil, da se vodstvo HRSS nahaja v utemeljeni sumnji zločina veleizdaje. Razpravljalo se je o korakih, ki se imajo storiti. Vsi sklepi vlade so bili sprejeti v popolnem soglasju, zlasti sta jih izrecno odobrila tudi dr. Surmin in dr. Drinković. Kar se tiče krize imenovanih dveh ministrov radi njihove pritožbe na upravno oblast, se je ugotovilo, da se taki slučaj niso pripetili samo njima, temveč, da se to čisto prijeti slučajno radi slabega tolmachenja, ter v tem slučaju ni nobene zlonamere vidne. V vladi pa se je tudi konstatiralo, da je veliko takih radičevcev, ki se pretvarjajo v pristaješe Surminove, Lovrečkovićeve tudi v radikale, kadar imajo odgovarjati političnim oblastem, samo da od sebe odvračajo odgovornost. Vsak slučaj pritožbe se bo preiskoval ter bodo krivci kaznovani.

Iz vladnih krogov doznava Vaš dopisnik, da je Surminov slučaj popolnoma likvidiran. Isto je potrdil tudi Surmin pri odhodu iz ministrskega seje.

Nato so razpravljali o medsebojnem razmerju vladinih kandidatov. Sklenjeno je bilo, da v krajih, kjer ni skupne liste, kandidati koaliranih strank drug drugega ne smejo napadati, temveč da si drug drugemu moralno pomagajo.

Koncem seje so bila rešena tudi nekatera manjša resortna vprašanja. Po seji so se ministri dali časa razgovorjati z novinarji. Posebno je bil predmet pažnje minister Pribičević, ki je izjavil na vprašanja blokaških novinarjev, da so si novinarji izmislili spor s Surminom ter da dr. Surmin pravi, da ni dal nobene izjave, ki bi ga mogla kompromitirati.

Beograd, 23. januarja. p. Danes popoldne je imel sejo glavni odbor samostojne demokratske stranke, na kateri so se potrdile vse kandidature samostojnih demokratov.

Sejo je imel tudi ožji glavni odbor radikalne stranke in izključil iz stranke Milana Nedeljkovića, kateri kandidira v

Sremu, dasi je tam nosilec liste Pašić. Iz Djakova se poroča, da je bilo tam sijajno zborovanje Narodnega bloka, na katerem so govorili samostojni demokrati in radikali. Sreča se je udeležilo nad 4000 ljudi. Zborovalci so vzklizali voditelja narodnega bloka Pašiću in Pribičeviću.

Vodstvo samostojne demokratske stranke dobiva vsak dan poročila o sijajnem napredovanju stranke v vseh krajih. Celokupni dosežanj krajevni odbor demokratov v Prištini je pristopil k samostojnim demokratom s pooblastilom ogromne večine naroda. V Polju pri Bos. Brodu je celokupna organizacija zemljoradniške stranke zapustila to stranko in prešla k samostojnim demokratom.

Jugoslavija in Mađarska

Beograd, 23. januarja. p. Danes popoldne se je nadaljevalo delo naše in mađarske delegacije. Sestanek je bil precej živahen radi pretiranih zahtev mađarskih delegatov, tako da je prišlo do zelo napetih odnosov. Izdan je bil nastopni komunikat: Na današnji seji se je nadaljevala razprava o železniških tarifnih vprašanjih. Mađarski delegati so svoje neprosto stališče formulirali že na prejšnji seji, naši delegati pa so danes odgovorili s formuliranjem našega načelnega stališča. Ker je predsednik mađarske podkomisije izjavil, da se mora mađarska delegacija pred definitivnim sklepom sporazumeti s svojo vlado in ker mora predsednik naše podkomisije prisostvovati odprtju proge Učice-Vardište, bo prihodnja se.a še le dne 28. t. m., na kateri bo bržkone mogoče začeti podrobno razpravo.

ZAOSTRITEV POLJSKO-GDANSKEGA KONFLIKTA

Gdansk, 23. januarja. s. Poljska namerava bojkotirati Gdansk. V Sejmu je bil stavljen predlog, naj vlada usmeri celokupni blagovni promet prođ od Gdanskega in njegovih carinaric. Nadalje je udruženje poljskih trgovcev sklenilo, da se ne bo udeležilo gdanskega velesejma.

Pričetek ostrega protiklerikalnega boja na Češkem**ODLOČEN NASTOP NARODNIH SOCIJALISTOV PROTI POLITIKUJOČI DUHOVŠČINI. — MOŽNOST VLADNE KRIZE?**

Praga, 23. januarja. v. Klub narodno-socialističnih poslancev je sklenil zahtevati od vlade, da se vsem duhovnikom, ki bi se kompromitirali s protidržavno ali protinarodno politiko odvzame kongrua (državni prispevek k plači). Nadalje je zaključil, da mora češ. vlada takoj pristopiti ločitvi države od cerkve. Ako bi se to ne zgodilo je nar. socialistična stranka odločena izvajati konsekvence ter event. izstopiti tudi iz vlade. S tem bi nastopil konec sedan.e narodne koal.

licije. Narodno-socialni poslanci so končno sprejeli oster protest, da se še niso razlástila vsa cerkvena in škofovska veleposestva ter zahtevajo, da se konfiskacija in razlástitev takoj sprovede.

Ostri sklepi Klofačeve stranke so vzbudili v češki javnosti veliko pozornost. Češka NSS je s temi sklepi pričela politiko najostrejšega boja ne le proti klerikalizmu, temveč deloma tudi proti sami katoliški cerkvi.

Cankov o odnosajih do Jugoslavije in Rumunije

Sofija, 23. januarja. s. Pri zopetnem sestanku Sobraja je prečital danes ministriški predsednik Cankov imenom vlade izjavo o svojem zadnjem potovanju v glavni mesti Jugoslavije in Rumunije. Cankov je izjavil, da je smatrala vlada povodom komunističnih priprav na Balkanu za primerno, da stopi v stik z Bukarešto in Beogradom ter se posvetuje o korakih proti boljševiški nevarnosti. Razgovori v glavnih mestih so dali ugotovitve, da so si komunisti v resnici prizadevali ogroziti varnost balkanskih narodov. Ministriški predsednik je prepričan, da se je sedaj situacija razčistila

in da je obnova odnosov med prijatelji in sosedni mogoča. Izmena misli je omogočila gotove korake pri velostih. dočim so drugi predvideni za bodočnost. V obeh sosednih državah se priznava, da stremi bolgarska politika za ustaltitvijo miru na Balkanu. Prepričanje, da je medsebojno približanje potrebno, pridobiva na terenu. V vseh treh državah je želeli skupnega dela na polju skupnih interesov brez omejevanja drugih.

Končno je Cankov izrazil še svoje zadovoljstvo nad pristrnim sprotnom pri jugoslovenski in rumunski vladi.

Odstop pruske vlade

Berlin, 23. januarja. s. V pruskem deželnem zboru je prišlo danes do prave komedije pri glasovanju. Glasovati je bilo za komunistični predlog, pri katerem naj bi padla Braunova koalicijska vlada, ki bi bila morala po mnenju skrajne desnice in skrajne leve odstopiti takoj po volitvah. Glasovalo je 221 poslancev za in 221 proti predlogu. Nezapnica je bila s tem v smislu poslovnika odklonjena. Pri nezapnici min. predsedniku Braunu, notranjemu ministru Severingu in trgovskemu ministru Sieringju je izpadlo glasovanje 221 : 218. Ker znači po poslovnem redu večina 225 glasov, je predsednik označil tudi ta pred-

log za propadel. Nato so predlagali narodni socialisti ironično glasovanje za upnice, kjer pa so izjavili centrum, demokrati in socialni demokrati, da sploh ne bodo glasovali. Nastal je velik ropot, med katerim je bila seja prekinjena, nakar je komunist Pick prevzel predsestvo in vzklizal internacionalci.

V parlamentarnih krogih zatrjujejo, da so se po plenarni seji pruskega deželnega zbora sestali centrum, demokrati in socialni demokrati na medfrakcijski seji. Večina je zastopala mnenje, da naj Braunova vlada radi zadnjih izidov glasovanja odstoji. V zvezi s tem je kabinet sklenil podati svojo demisijo.

Demarša Male antante v Madridu**Intervencija radi propagande ekscesarice Zite.**

Beograd, 23. januarja. r. Dunajski »Abend« javlja iz Madrida, da bo španski kronski svet pretresal noto, ki so jo španski vladi izročili diplomatski predstavniki držav Male antante povodom narasloje aktivnosti ekscesarice Zite in španske kraljice — matere Habsburške Marije Kristine. Noto zahteva, da španska vlada stavi Zito, ki prebiva na Španskem, pod nadzorstvo in da omeji njena potovanja. Diplomatski predstavniki držav Male antante posvećajo največjo pozornost razgovorom in sestankom, ki jih ima Zita na svojih potovanjih.

Konferenca nas'edstvenih držav**Ureditev avstro-ogrskih predvojnih dolgov.**

Dunaj, 1. januarja. s. Od reparacijske komisije semkaj sklicana konferenca nas'edstvenih držav ima jutri dopolne svojo prvo sejo. Bivila se bo z vprašanjem razdelitve in ureditve predvojnih dolgov ter predvsem določila kvota, ki bo odpadla na posamezne nasledstvene države pri izplačilu predvojnih rent. Proučile se bo uspeh izgonjanja rentnih litrov v posameznih državah. Po rešitvi vprašanja kvote ne bo nič več oviralo plačevanja obresti celokupnih avstrijskih predvojnih dolgov. Konferenca bo trajala najbrže pet dni.

ODSTOP BRANTINGA

Pariz, 23. januarja. s. Listi javljajo iz Stockholma, da bo ministriški predsednik Branting danes iz zdravstvenih ozirav podal demisijo.

OGROMEN PETROV NOVIČ IZ AMERIKE

Rim, 23. januarja. r. Glasom vesti iz Amerike, dospe povodom proslav svetega leta v Rim dvoje transportov ameriških katoličanov, ki bodo papežu poklonili 30.000 dolarjev kot »Petrov novič«.

BIVSI NADVOJVODA V AVSTRIJI

Dunaj, 23. januarja. v. Bivsi nadvojvoda Leopold Salvator biva v Avstriji. Socijalni Demokrati so protestirali pri vladni in zahtevali, da se ga odstrani. Zahtevalo je vlada odstopila sveznemu kancelarju.

ODLIKOVANJE VODITELJEV JUGOSLOVENSKEGA GASISTVA

Beograd, 23. januarja. p. Kralj je odlikoval vodstvo Jugosl. gasijske zveze za zasluge na polju organizacije jugoslovenskega gasilstva, in sicer so odlikovani s redom sv. Save IV. razreda Janko Barle, predsednik Jugosl. gasijske zveze, Josip Turk, podpredsednik te zveze in odbornik dr. Edvard Šavnik, zdravnik v Kranju. Z redom sv. Save V. razreda so odlikovani Janko Sajovic, urednik »Gasilca«, Janko Hojan, drugi podpredsednik Jug. gas. zv. ter Ivan Rus in Franc Podnešek, odbornika zveze.

ODLIKOVAZI ŽUPANI IN JAVNI DELAVCI

Beograd, 23. januarja. p. Odlikovani so z redom sv. Save IV. razreda Fran Segula, župan na Pragerskem, Fran Pahor, veleposestnik v Vuhredu, z redom sv. Save V. razreda Franc Berlik (?), posestnik v Šmarju, Jakob Zemljak, posestnik v Ljutomeru, Josip Sirra, posestnik in bivši župan v Zalcu, Franc Toplak, posestnik v Pljuju in Peter Mravljak, veleposestnik v Vuhredu; z zlato medaljo za državljanske zasluge Josip Vesner, župan v Vitanju, Stefan Kralj, veleposestnik v Ljubli. Ivan Grakar, župan v Dardini (?), Jakob Ster, župan v Senčurju pri Kranju, Josip Demšar, župan v Zeleznikih.

ODLIKOVAZI PROSVETNI DELAVCI

Beograd, 23. januarja. p. Kralj je odlikoval z redom sv. Save V. razreda bol. nadzornika in stranju Vilka Rusca, knjižničarja šentjakobske javne knjižnice Matije Rodča, upokojenega tržiškega nadzornika Ferdinanda Kalingerja ter nadučitelja Josipa Sabatija v Zg. Poljskavi.

Borza

23. januarja:

CURIE: Beograd 8.40, New-York 518, London 24.87, Pariz 28.08, Milan 21.41, Praga 15.50, Budimpešta 0.007170, Bukarešta 2.75, Sofija 3.75, Dunaj 0.007205.

DUNAJ: Beograd 1152 do 1156, Budimpešta 98.40 do 99.20, Bukarešta 219 do 371, Milen 2934 do 2946, Praga 2669 do 2129, Curih 13.685 do 13.780, dinarji 1142 do 1148, dolarji 70.400 do 70.860, lire 2000 do 2020.

PRAGA: Beograd 55.125, Dunaj 4.705, Rim 140.50, New-York 83.90, Curih 654.75, BERLIN: Beograd 6.82, Milan 17.96, Praga 12.54, New-York 4.195, Curih 18.94.

Krasen shod Narodnega bloka v Mariboru

Maribor, 23. januarja. Nocoj je bil ob 20. v zgornjih prostorih Narodnega doma sijajno uspel shod pristašev Narodnega bloka. Dvorana je bila kmalu nabito polna, zbralo se je nad 700 oseb. Ob 20.15 je otvoril shod minister n. r. dr. Kukovec, ki je poudarjal potrebo edinstvene fronte, da bo uspeh akcije siguran in časten, posebno za Maribor. Nato je podal besedo kandidatu dr. Pivku, katerega so prisotni burno pozdravljali. Poudaril je potrebo skupne fronte in več ljubezni do domovine, da zaščitimo edinstveno državo. Izvajal je, da so ga napadli v »Straži« samo priljubili pri ljudstvu, ki ve, da »Straža« trol samo laži. Trosila je laž, da je izdajalec in špijon. SLS dela v imenu hudičevem. Edinstvo mora biti za nas tako sveta stvar, da moramo zanj včasih žrtvovati tudi svoj telesni blagor. Stebri klerikalizma se majoje, klerikalci so največje zlo v državi na slovenskem ozemlju, ljudstvo jih zove na odgovornost. Govornik obžaluje, da dr. Ravnikovi radikali niso našli skupne poti. Končal je govor z vzklikom: Naj se dvigne naš troimeni narod v skupni delavnosti za ustvaritev močne države v prosep vseh treh plemen. Njegov govor so poslušalci burno pozdravljali.

Potem je govoril dr. Lipold. Samo dve fronti bjeeta boj: na eni strani nacionalno edinstvo, na drugi strani separatizem. Podal je jasno krivdo dr. Ravnikovih radikalov. Nastale so strahčice, ki niso znale ceniti skupne fronte nacionalnih borcev. Pri njih so osebnosti nadvladale edinstvo države.

Dr. Müller je izjavil, da smatra za svojo dolžnost, da govori na tem zborovanju, ker gre za zmago naših narodnih svetlin.

V borbi proti separatizmu in federalizmu moramo najti skupno fronto. Dve stranki, radičevska in klerikalna, delata proti interesom države. Posebno je Radič s svojjo izdajalsko politiko škodoval naši državi, a žal celo Davidovič ni spregledal te krive poti, na kateri se nahaja. Ko je vlada naredila konec radičevski tragikomadiji, so bili edino klerikalci, ki so razdiralnemu delu prišli na pomoč. Tisti Radič pa, ki je pozival narod v boj, je utihnil, ko so ga v copatah privlekli izpod postelje. Govornik je opozarjal tudi na Davidovičevce, ki celo v Srbiji nimajo uspeha, kako morejo potem iskati pravice pri nas. Davidovič bi moral tudi vedeti, da je Radič konspiriral z Italijani in Madžari v škodo naše države. Dalje je govoril o narodnih socialistih, ki nimajo socialnega čuta za delo v parlamentu ter da so več osebni kot socialisti, oni pa, ki so še v dobri veri njihovih pristaših, imajo mrene pred očmi. Ostalo bo veliko klevet na njih, ker bodo samo koristili nasprotnikom, mi pa moramo gledati, da v skupni fronti za ljudski blagor pripomoremo do zmage narodnega bloka.

Dalje je še govoril v imenu SKS dr. Vošnjak posebno o dr. Pivku, kakršnih mož ima Jugoslavija malo, da bi žrtvovali vse za dobrobit domovine. Imamo državo z vsem aparatom, imamo pa tudi mnogo razdiralcev. Čutil je dolžnost reči Puciju, da po njegovi poti on ne gre več dalje. Svoječasno je bil g. Pucelj prepričan, da je Radič poguba za našo državo, danes pa gre sam s separatisti.

Shod je bil zaključen ob 22.30. Bilo je sicer nekaj mediklev, pa so kmalu utihnil. V splošnem je bil shod manifestacija jugoslovenske edinstvene misli v Mariboru.

Politične borbe v Italiji

NOVI VOLILNI RED. — SOLIDARNOST GIOLITTII, ORLANDA IN SALANDRE Z OPOZICIJO. — NOVA NASILJA FAŠIZMA. — NJEGOVA IDEJNA NEMOČ.

an. Rim, 20. januarja.

Poslanska zbornica je v zadnjem zasedanju predelala vladni predlog o novem volilnem zakonu in se sestane zopet menda še-le 10. februarja. Italija po vojni že tretjič menja volilni red za svoje ljudsko zastopstvo. Prvič se je to zgodilo pod Nittijem, ko so socialisti in katoliški popolnari izsilili absurden proporcionalni sistem, ki je matematično onemogočil sleherni sestavo zadostne delovne večine. Ko so se fašisti polastili vlade, so dali v desorganizirani in preplašeni zbornici izglasovati volilno reformo, ki je pomenila njeno smrt in nemožno ponovno izvolitev večine njenih članov.

Sistem enotnega volilnega okrožja za celo Italijo, čigar avtor je bil Acerbo, bo ostal v zgodovini znan pod imenom velike liste ali »listone«. Ta velika lista je prinesla fašistom sedanje v večini poslušno zbornico. Lani pa je Mussolini poklonil Italiji za božično zopet nov projekt volilne reforme, ki ni v bistvu nič drugega kot povratek k staremu predvolnemu volilnemu redu, ko je vsako volilno okrožje volilo po enega poslanca z relativno večino glasov. Prvotni Mussolinijev projekt je predvideval pluralno volilno pravico za nekatere kategorije državljanov. Vendar je vlada vprašanje, ali naj imajo nekateri Italijani po več glasov, prepustila v odločitev parlamentu. V soboto je zbornica enodušno odklonila pluralno pravico.

Petkova seja je bila zgodovinskega pomena, ker sta dva bivša ministrskega predsednika, Giolitti in Orlando povzdignila svoj glas za slavne tradicije italijanske demokracije in svarila fašiste pred nadaljnjimi nasilstvi. Orlando, ki je bil izvoljen na veliki državni »listone« skupaj s fašisti, je napadal zadnje nasilne korake vlade proti svobodi tiska in zborovanja in je izrazil prepričanje, da so volitve pod sedanjim vladom absurde. Giolitti je rotli Mussolinija, naj vrne Italiji ustavne razmere, dokler ima še v rokah kontrolo nad dogodki.

Giolittijeva izjavljanja so silno razburila znanega ekstremnega fašista, ki je starega državnika prekinil s tem-le mediklevem: »Če hočete vreči vlado, morate počeptati državne temeljne zakone. Imeli boste opraviti z milico in s črnimi srjaci, ki so pripravljene umreti za svojega voditelja.«

Salandra, ki radi boleznim ni mogel osebnosti priti v zbornico, je poslal časopisno izjavo, s katero se popolnoma priključuje Giolittiju in Orlando. V tej izjavi pravi: »Po krivici bi si prisvajal ime liberalca, če bi glaseval v prilogo vladi. Moja poslednja zaupnica v novembru je bila pogojna. Poznejši težki dogodki so razočarali moje pričakovanje in omajali moje zaupanje.« Nato omenja razne neredne, zlasti dogodke v Pizi in ugotavlja neuspeh prizadevanja, da bi se fašizem spravil v harmonijo s tradicijami liberalizma. Izjava konča tako-le: »Mi ne moremo več iti skupaj po stili poti. Zgodovina bo pokazala, da je le še v liberalizmu nada, da se končno vzpostavi era socialnega miru in reda.«

Izjave treh bivših predsednikov vlade pomenijo, da se oni nočejo priključiti volilni komediji. Prve fašistovske volitve so se vodile v znamenju nasilja. Če se pri bodočih volitvah lo ponovi, čemu potem sploh menjati volilni red? Demokratična opozicija zahteva, svobodno glasovanje in kot prvi predpogoj zato odstop sedanjega vlade.

Mussolini je upal z izpremembo volilnega reda pomiriti opozicijske duhove. V tem ni uspel. Ko je opazil, da vidijo

nasprotniki v njegovi gesti le pojav slabosti, je zopet oblekel črno srajco in se hipoma povrnil k sistemu treh pesti. Časopisi opozicije so bili zaseženi, prepovedani ali zaplenjeni, prostori sovražnih strank upušteni ali zažgani, društva razpuščena, aretacije na dnevnem redu. 3. januarja je Mussolini izjavil v zbornici, da prevzema on sam vso politično, moralno in zgodovinsko odgovornost za vse vladne korake. Povdaril je, da fašizem ni zlomljen in je napovedal polom aventinske opozicije. »Dežela želi mir,« je dejal. »Ta mir, to sigurnost ji bomo dali zlepa, če bo mogoče, in s silo, če je to potrebno.«

Uspeh vseh nasilnih korakov in groženj je popolnoma izostal. Aventinska opozicija se noče vrniti v parlament. Na Montecitorioju pa je število nasprotnikov režima le naraslo, kot kaže petkovo glasovanje...

Fašizem je še močan in na vprašanje, kako ga sirmoglaviti, opozicija še vedno ne ve odgovora. Toda on nosi kal smrti v samem sebi. Razumljivo morda tudi upravičeno je fašistovski preziranjte starega parlamentarnega liberalizma, o katerem se Mussolini rad tako-le izraža: »To je staro in onemogočno truplo, kateremu niti g. Voronov ne bi mogel vrniti čilosti in mladosti.«

Toda ni zadostno ubljati in prezirati parlamentarizem. Mesto njega je treba dati kaj novega, boljšega. Tu je fašizem popolnoma odpovedal. Nasilje in velike besede so slab surrogat za demokracijo. V ideološki nemoči fašizma tiči kal njegovega morda ne bližnjega, vendar neizbežnega konca.

Začasne vozne olajšave drž. nameščencev in upokoencev

Direkcija državnih železnic v Ljubljani nas prosi za objavo sledečega pojasnila: »Ker nove uradniške legitimacije še niso tiskane, je ministstvo za promet začasno do 1. aprila uredilo izkoriščanje pravice do voženj po polovični ceni za drž. nameščence na sledeči način:

Državni nameščenci, rodbinski člani akt in upok. drž. nameščencev upokoencev morejo potovati po železnici po polovični ceni relovne tarife na podlagi objav, ki veljajo le za enosmerni vožnji, tako da se pokaže pri vožnji tja ena objava z označbo »velja za vožnjo tja«, pri vožnji nazaj pa druga objava z označbo »velja za vožnjo nazaj«.

Aktivnemu drž. nameščencu izda objavo urad, pri katerem dotičnik službuje. Objava mora vsebovati sledeče podatke: Ime in priimek, kategorija in grupo, urad, kjer dotičnik službuje, od kje in kam potuje, datum in kraj izstavitve, uradni žig in podpis uradnega predstojnika.

Za rodbinske člane izdaja objavo urad, kjer službuje uslužbenec. Poleg imena in priimka rodbinskega člana je navesti sorodstveno razmerje z drž. uslužbencom (žena, hči, sin), kategorijo in grupe rodbinskega poglavarja, nadalje, če pripada dotičnemu članu dodatek v smislu člena 42. v zvezi s čl. 149 od drž. uradnih civilnega reda.

Za upokoence izdaja objavo urad, ki mu nakazuje pokojnino.

Natančnejši podatki izidejo v prihodnjem številki »Uradnega lista«.

Daruite za sokolski Tabor!

Klerikalci in nameščanja uradnikov

(Iz uradniških vrst.)

Cetnikov »Slovenec« poroča o premeštljavi par upravnih uradnikov. Zgraja se nad tem, da so premeščeni podrejeni uradniki ne pa kakšni vodje srezkih poglavarstev. Po »Slovenecem« se torej smejo predstavljati samo vodje srezkih poglavarstev, kakor da bi se za vlade Davidoviča in štirih klerikalnih tigrov ne premeščali tudi podrejeni uradniki. Ker je med premeščenimi uradniki tudi par klerikalcev, vidi »Slovenec« v tem preganjanju »poštenih slovenskih uradnikov«. Ali oni slovenski uradniki, ki jih je en gros premeščal Davidovič-Korošček režim, niso bili pošteni? Ali je prejšnji režim sploh postavil kakega uradnika v disciplinarno preiskavo, predno ga je premeštil ali upokojil? Ko je Davidovič-Korošček režim premeščal uradnike, se je to seveda godilo iz službenih ozirov. Takrat ni nihče upošteval družinskih razmer preganjanih uradnikov. Sedaj pa, ko je premeščenih par mladih uradnikov, med njimi slučajno tudi nekaj klerikalcev, je seveda ogenj in strehi, dasi ni nihče premeščal na slabše mesto in so vsi ostali v Sloveniji. Davidovič-Korošček režim pa je premeščal neljube uradnike tudi iz Slovenije v Srbijo in drugam.

Nikdar se ni premeščalo toliko uradnikov kakor pod Davidovič-Koroščkim režimom, a tedaj je bilo vse prav. Nikomur se niso smilile družine preganjanih uradnikov, ki so morale živeti ločeno od svojih očetov. Ko pa sedanja vlada popravlja samo krivice, ki jih je prejšnja storila neštetim uradnikom brez vsakih disciplinarnih preiskav, se »Slovenec« dere in vpije, da »zadeva režim ob živce slovenskega ljudstva«.

Drug uradnik nam piše:

ZAGOVORNIKI URADNOSTVA.

»Slovenec« piše o državnih uradnikih: »Res je, poznamo nekatere, ki pljujejo z ogorčenjem in z gnusom na ognje razmere svoje službe in si žele iz nje kakor živi pokopanje.« — »Slovenec« pravi, da ti uradniki samo zato ne izstopijo iz državne službe, da bi slovensko ljudstvo ne ostalo brez upravne zaštite poštenih slovenskih uradnikov, kajti »kdo naj ačiti naše kmetijske delavsko ljudstvo pred nasiljem puškinih kopit kakor slovenski, iz tega ljudstva izšli uradniki?«

Menimo, da je »Slovenec« napravil jako slabo uslugi svojim varovancem, predvsem zato, ker ni nihče prisiljen, da ostane v službi, ako mora po svojih notranjih naporih pljuvati nanjo, tembolj, ker slovensko ljudstvo prav nič ne potrebuje njihove »zaščite« pred nasiljem puškinih kopit, ki ga nikjer ni.

Pripomnil bi še, da v času Avstrije »Slovenec« ni imel nikdar poguma, zavzeti se za slovenske uradnike, ki so jih prestavljali na Tirolsko ali pa v Galicijo, vpije samo sedaj, ako prestavijo kakega njegovega pristaša iz onega slovenskega letovišča v drugo.

Sol in poper za klerikalce

Vlada pošlje cel vlak soli za bistrjenje pameti volilcev SLS, sv. oče papež pa lepo porejijo popra za voditelje SLS.

Novi predsedniki volilnih komisij

Beograjske »Službene Novine« objavljajo izpremembo glede imenovanja novih predsednikov volilnih komisij na nekaterih voliških. Za predsednike so imenovani in sicer:

Za volilno okrožje Ljubljana - Novo mesto: za voliške Stari trg sodni svetnik dr. Rupert Celestina; za voliške Osilnica tajnik pošte direktorje Mirko Matijević; za voliške Črna Gora sodnik dr. Stanko Bregar; za voliške Kresnice Stanko Mašić; za voliške Iga vas bolski upravitelj Matej Jug; za voliške Mirna tolski nadzornik v p. Josip Norak; za voliške Zuzemberk sodni pristojnik Jakob Jeremčič; za voliške Kranjska intendant li-

nančnega ministrstva Makso Bradaska; za voliške Sava sodnik Vinko Struclj.

Za volilno okrožje Maribor - Celje: za voliške Braslovce dr. Fran Kranjčič; za voliške Konjice I. odvetnik dr. Anton Prus; za voliške Sv. Florjan nadučitelj Leon Dobnik; za voliške Zreče sodnik Tilen Levec; za voliške Presika profesor Ivan Prijatelj; za voliške Radenci profesor Alfonz Vales; za voliške Crmeljenjak profesor dr. Janko Kotnik; za voliške Svetinje sodnik upravnega sodišča dr. Ljudevit Brence; za voliške Sv. Bolken pri Središču pisarniški ravnatelj Josip Hrašovec; za voliške Leskovec profesor Josip Spendal in za voliške Ptujška gora referent ministrstva prosvete Pavel Flerč.

Politične beležke

+ Papež in krščanski shod. »Slovenec« poroča, da je 15. t. m. sprejel papež v avdienci profesorje in slušatelje papeškega Vzhodnega zavoda. Pri tej priliki je papež izjavil, da je treba poudariti krščanski vzhod, da bomo mogli z večjo ljubeznijo utrjevati bratsko vez med vzhodom in zapadom, da bi se res razčistile meje ljubezni. Tako govori papež o vzhodu. Kaj pa delajo slovenski klerikalci? Vse njihovo delo obstoji v širjenju sovraštva proti pravoslavemu vzhodu, meje ljubezni širijo samo za svoj lastni žep!

+ »Slovenec« in papeževa izjava proti politikuji duhovščini. Tudi včerajšnji »Slovenec« še ni nič ne poroča o tem, da je papež obsodil politikujo slovensko duhovščino ter njeno zlorabo vere in cerkve v politične svrhe. Značilno je za škofov list, da si ne upa povedati slovenskemu ljudstvu te resnice. »Slovenec« niti škofovega pisma »Jutru« ne omenja.

+ Izvirnost istega vira. Znano je, da izvirajo izvirnosti »Slovenec« in blokalskih listov iz istega beograjskega vira, ker imajo skupno korespondenčno službo v novinarsko najemodolžnem listu »Pravdi«. Vendar pa se v svojih poročilih prav radi razkrižajo, pač po lokalnih potrebah in interesih bližnje publike. Tako n. pr. včerajšnji »Juturni list« poroča v posebni brzojavki, da »Pribičević ne sme več Pašiću blizu: četudi se je že vrnil v Beograd, je ves dan prebil v svojem kabinetu. Zagrebčanom je kaj takega menda neizmerno všeč, ljubljanskemu »Slovenec« pa ne; zato on po svoje poroča: »Dž skupne seje (med radikali in sam. demokrati) ni prišlo, pač pa je samo Pribičević, ki se je tudi pripeljal v Beograd, obiskal Pašića.« — »Križa« pa naravno pri obeh — pri »Slovenec« in »Juturnem listu« — traja še nadalje.

+ Shodi Narodnega bloka in lažni ključec iz škofove tiskarne. »Slovenec« ve vsak dan povedati kako slabo je uspel ta ali oni shod Narodnega bloka. Vsi njegovi informatorji morajo imeti pokvarjene oči, da vidijo le par udeležencev na shodih Narodnega bloka tudi tam, kjer jih je prisotnih tudi več sto. Ne rečemo, da uspevajo napredni shodi tudi v klerikalnih gnezdih briljantno. Tega tudi nikdar nismo rekli, kakor tudi nismo posebne gloriole delali iz tega, če je bil kak klerikalni kandidat tu ali tam s palicami nagnan. Za to ni nikjer potrebno posebne korajže. Mnenja smo tudi, da je razbijanje shodov nedopustno, pa naj se to uprizarja od pristašev te ali one stranke. Eno pa je treba vendarle ugotoviti, namreč ponavljajo: če so laž »Slovenec« o propadlih shodih drugih strank. Ako bi bili volilci res tako samoklerikalni zakaj se potem klerikalni kandidati povsod skrivajo po župniških, kaplanih in mežnarjih? Za kaj se nikjer ne upajo prirediti javnega shoda? Na to odgovorite, vi večni falzifikatorji resnice.

+ Framazoni vzajemnost in škofov list. Framazoni imajo v opozicijskem bloku veliko besedo, saj so vse zagreške blokalske veličine framazonke, do čim je Davidovičev adjutant Voja Veljković kar veliki mojster framazonke lože. In tem framazoniskim bratcem naših klerikalnih tigrov je nedavno uspešno »proturati« v pariško »framazonko« glasilo »L'Ere Nouvelle« članek o »strahotah v naši državi, in z lažnimi informacijami vnaprej opravičiti svoj neminovni flakso pri volitvah. Opozicijsko časopisje zdaj z vneto ponatiskuje ta pamflet domačega pridekla in včeraj ga za uvodnik objavlja tudi škofov list; prevzel ga je iz framazonke »Obzora«, ki je pri takih stvareh navzlic svoji starosti še najbolj uren. »Slovenec« naravno označuje »L'Ere Nouvelle« za Herriotov organ. Ampak Herriot ima sedaj mnogo »organov«, ker je pač šef vlade in ni za vsak list prijetno, da bi se proglašal za protirežimski. Kaj pa Herriot misli o jugoslovenski politiki, to je pokazal s prijateljskim in nad vse ljubeznivim sprejemom g. Ninčiča in pozneje finančnega ministra dr. Stojadinoviča in francoska vlada je dala svojo mišljenje tudi v poluslužbenem listu »Tempsu«, katerega sodbe pa »Slovenec« seveda ni citiral.

+ Sami sebe primite za nos! Včerajšnji »Slovenec« se zgraja, da se po ljubljanskih ulicah dogajajo razne nečedne stvari ter da se sliši tudi pridruženje. Veliko tega je gotovo res in prav je, če se take stvari tudi javno obsojajo. »Slovenec« pa ne more sedaj pred volitvami nobene novice napisati, da bi je politično ne zlorabil. Tako tudi v tem slučaju. »Slovenec« piše med drugim: »Kaj koristi vse prizadevanje katehetov, ko mu pa za hrbtom činijo podira ves trud Pribičevićeva duha napolnjen liberalni učitelj. Klerikalci naj bi raje sami se-

be za nos prijeli. Dokler bodo posuroveli veroučitelji posvali otroke po šolah, da so »svinje« in »čarabe«, ker so Sokoli, ni od njihovega prizadevanja drugega pričakovati kot podivjanosti. In pa školovi listi! V »Domoljubu« smo opetovano čitali v orlovskem vestniku, da je zmiral Pribičević s kletvijo »Hudičević«. Poskve najraznovrstnejšega kalibra ter razni grdi priimki so pa vsakdanje politično sredstvo, s katerimi se bore školovi listi proti svojim političnim nasprotnikom. Največ podivjanosti in eurovosti je našlo med slovensko ljudstvo in žalibog tudi med mladino po brezvestnih škofovih političnih agitatorjih. Kako skrlje najvišji cerkveni dostojanstveniki za moralno, je razvideti iz nagih r... , ki jih je med svojimi slikami nedavno objavil škofov list. In kdor je na nekaterih shodih naprednih strank imel priliko poslušati klerikalne razgraje, mlade komaj šoli odrasle fantaline, ki so se pljani primogledali, da so se kar iskre delate, ta je moral z žalostjo priznati, kako strahovit je upliv SLS na javno moralo.

Zveza kulturnih društev

V Kranju se vrši predavanje g. dr. Rusa, profesorja, jutri v nedeljo ob 11. dopoldne v prostorih gimnazije in ne, kot je bilo prvotno javljeno, danes zvečer.

Narodni blok

PRVI VOLILNI SESTANEK NARODNEGA BLOKA V LJUBLJANI.

Sinoči se je vršil pod predsedstvom mestnega gerenta gosp. Josipa Turka v salonu pri Tratiniku prvi volilni sestanek Narodnega bloka, katerega se je udeležilo toliko pristašev, da je bila lena dvorana nabito polna. Po pozdravnem nagovoru predsedujočega je podal kandidat Narodnega bloka za mesto Ljubljano gosp. Ivan Mohorič glavne smernice svojega bodočega poslanskega delovanja. Poudarjal je žalostno dejstvo, da Jugoslavija in njeni prebivalci še celo vrsto let s skrbjo motrijo v Narodni skupščini brezplodno prerekanje, v javnem življenju pa brezvestno hujskanje in razdiranje. Zadnji čas je, da pride tudi naša država na šestih letih do parlamenta, ki bo imel trdno in kompaktno večino, da bo mogla izvesti neštete nujne zadeve ter rešiti pereča vprašanja, ki teže danes vse sloje. Bodočo skupščino čaka cela vrsta najnujnejših gospodarskih zadev, na katerih ugodni rešitvi so zainteresirani prav vsi stanovci in vsi državljani. Rešiti se dajo ta vprašanja za nas ugodno le, če bomo imeli Slovenci v Narodnem bloku krenko zastopstvo. Za kandidatoma Mohoričem je govoril tudi še ravnatelj Jelenc, ki je opozarjal na važnost in nujnost, da se z novimi zakoni rešijo šolska vprašanja. Z živahnimi besedami je predsednik Turk zaključil lepo uspeši prvi volilni sestanek Narodnega bloka.

SESTANKI IN SHODI NARODNEGA BLOKA.

Na današnjem javnem shodu, ki se vrši zvečer v Kranju, govorita poleg g. ministra dr. Gregorja Žerjave še srezki kandidat g. dr. Kramer in njegov namestnik g. Dragotin Lapsajne, pos. in trgovce v Zireh.

Na Ječici se vrši javen shod Narodnega bloka v sredo, dne 28. t. m. zvečer pri »Ruskem carju«. Na shodu poročata g. srezki kandidat Franjo Zebal.

V včerajšnjem »Jutru« pomotoma javljen shod za St. Vid se ne vrši v St. Vidu, ampak v Vižmarjih, kot je bilo že itak javljeno.

Po svetu

— Iz češkoslovaške diplomacije. Legacijski svetnik dr. Jan Masaryk, ki je bil imenovan za poslanika v Londonu, je odšel pred nastopom službe na kratko potovanje v Indijo. Dosedanji londonski poslanik dr. Mastny je prestavljen v Rim, tamkajšnji poslanik dr. Kybal pa je določen za poslanika v Berlinu.

— Osemurnik v Franciji. V Franciji se prične odlok o uvedbi osemurnega delavnika za železniške uradnike in nameščence izvajati že v najkrajšem času. Tudi število nadur, ki so jih zahtevali delavci, bo od 450 znižano na 175.

— Poostrena opozicija proti Grabskemu. Vsa pozornost poljskih političnih krogov se obrača sedaj poostritvi razmerja med ljudsko stranko in ministrskim predsednikom Grabskim, ki je nastopilo zlasti po zadnji seji proračunskega odbora. Posamezni varšavski listi objavljajo razgovore z vodjo poljskih malih agrarcev, Wittolem, ki je izrazil svoje zadovoljstvo, da so se Piastii vendarle enkrat odločili, da ustvarijo jasno situacijo v parlamentu; ali parlament ali pa diktatura.

— Nove stavkovne nevarnosti v Angliji. V Londonu je prišlo v četrtek zborovanje eksekutivne rudarskih strokovnih organizacij, ki je razno poselno radi tega, kar obstaja nevarnost, da stopi v Derbyshiru okoli 20.000 rudarjev v stavko. Konferenca bo sklepala tudi o predlogu poljetnikov glede skupnega posvetovanja poljetnikov in delavcev o splošnem položaju v industriji, kakor tudi o novih možnih zahtevah rudarjev v Angliji. V strokovnih krogih se zatrjuje, da bo Zveza rudarjev zahtevala šesturni delavnik in minimalno plačo v znesku 12 šilingov.

Naši kraji in ljudje

Jan Hajšman

Kralj je odlikoval z redom sv. Save III. razreda direktorja v češkoslovaškem notranjem ministrstvu Jana Hajšmana.

S tem odlikovanjem je naš vladar izkazal svoje prihanje enemu najznamenitejših prijateljev našega naroda med češkimi novinarji in javnimi delavci ter je zlasti ocenil Hajšmanovo pomoč pri velikem delu za narodno osvoboditev za časa svetovne vojne.

Jan Hajšman je pred vojno kot uradnik več let živel v Trstu in pozneje v Sarajevu. Pričel se je slovenskemu jeziku ter vzljubil zlasti slovenski del našega naroda. Vrnivši se v Prago se je posvetil novinarstvu ter je sodeloval zlasti v Masarykovem »Času«.

Po izbruhu svetovne vojne je stopil Hajšman kot eden najužjih sodelavcev Masaryka, Beneša in drugih vodilnih čeških politikov v prve vrste tajne prevratne češke organizacije, ki je v zgodovini češke osvoboditve dobila ime »mafija«. Glavni cilji te organizacije so bili: držati češko politiko v skladu z akcijo čeških emigrantov (Masaryka in tov.), podpirati to akcijo z informacijami na zunanji in znotraj ter pripravljati organizacijo naroda za odločilni trenutek. O velikem delu svojega časa za vzdrževanje čim intimnejših vezi s Slovenci. Velikokrat pomena je postalo njegovo sodelovanje v jugoslovenskih novinah. Ako je bil »Slovenski Narod« zlasti v letih 1917. in 1918. eden od najboljših informiranih dnevnikov v takratni Avstriji ter je tudi kar najbolje pogumno mogel razviti smoteno delovanje za narodno osvoboditev, je to v veliki meri zasluha Jana Hajšmana, ki je bil s takratnim glavnim urednikom in skoraj vsakodnevnih stikih, mu je spopadal najintimnejše informacije ter pisal odlične članke. Ponovno je mogel »Slovenski Narod« objaviti stvari, ki se v Pragi niso smele in morale narisati in ki so bile velikega pomena za važne taktične odločitve jugoslovenske in češke politike. Takrat so se avstrijske politične oblasti zama trušile doznati, kdo je avtor člankov, podpisanih z — »Slov. Narod«. Ili članki bi še danes zaslužili, da se jih kot dragocen material k zgodovini našega osvobodjenja zbere v posebne knjice.

Kakor je bil Jan Hajšman za časa vojne eden od glavnih organizatorjev skupne češko - jugoslovenske politike, tako je po vojni, poklican na zelo zaupno mesto v češkoslovaškem ministrstvu notranjih zadev in odlikovan z neomajnim zaupanjem predsednika republike ostal vnet zaščiten in vsikdar skromen delavec na polju češko - jugoslovenske vzajemnosti. Njegovo ime, ki je v vsaj češki javnosti spoštovano, je pri nas le malo znano. Pa to pa odzovarja njegovi naravi: delati ne prestanto in z največjo vnemo, a pri tem ostati v ozadiju.

Visoko odlikovanje, s katerim je sedaj Ni. Vel. kralj izrekel J. Hajšmanu svoje in naše domovine priznanje gosp. Hajšmanu ne more biti nagrada za njegove zasluge, a mu bo znak, da njegovo delo ni ostalo neocenjeno in da naš narod inak ne pozabi svojih najznamenitejših in najpožrtvovalnejših prijateljev.

Kulturno delo mariborskih železničarjev

Maribor, 23. januarja.

Tukajšnje narodno železničarsko glasbeno društvo »Drava« je imelo pred kratkim svoj 6. redni občni zbor. Kot je bilo razvidno iz poročil društvenih funkcionarjev, se društvo razveseljuje razvoja ter postaja kot narodna kulturna institucija važen faktor v kulturnem delovanju na naši severni državni meji. Razveseljuje je dejstvo, da železničarji kljub slabemu gnetnemu položaju vendar ne izgubljajo veselja do narodne kulturnega dela in bi bilo radi tega le želeli, da bi merodajni činitelji izkazovali društvu ono naklonjenost, kakoršno si po svojem idealnem delu zasluži, ter je podprli tudi finančno! Društvo razpolaga z močnim zborom, kompletno godbo na pihala in lok in taborškim zborom! S težkimi žrtvami si je nabavilo tudi lastno harfo, ki je tačas edina v mariborski oblasti!

Kako intenzivno je bilo kulturno delo društva v minulemu letu, naj pokaže na kratko le nekaj števil: Pevski odsek je nastopil oz. sodeloval 25krat, bodisi z lastnimi koncerti (Radovljica, tekma pri Zvezah pevskih zborov) nadalje sam ali z drugimi pevskimi zbori na raznih prireditvah narodnih in kulturnih društev, pri sprejemih in proslavah ter pogrebi. Godbeni odsek je nastopil 56krat ob raznih priložnostih (kot pevski), posebno pa še pri povorkah in sprejemih, nadalje kot pomoč v gledališču ali pri simfoničnih koncertih; razven tega je sodeloval še okrog 30krat s koncerti na obširni razstavi, v grajski kleti itd. Tercet s harfo je nastopil 9krat na raznih družabnih in častnih večerih ter koncertih, harfist sam je sodeloval z dragocenim instrumentom 16krat in to največ v gledališču, na simfoničnih koncertih in slavnostnih priložnostih. Mnogo truda in nesebične požrtvovalnosti leži v tem delu.

Predsednikom društva je bil na novo izvoljen Božidar Gašček, žil. uradnik, podpredsednikom Vlado Premrov, žel. uradnik. Agilnemu društvu želimo na začetni poti uspešnega delovanja, s strani merodajnih činiteljev pa moralne in gnetne podpore!

Podzemna jama v Bohinju

Pred kratkim smo pisali, da so blizu slapa Savice nad Bohinjskim jezerom odkrili podzemsko jamo. Informirali smo se na pristojnem mestu ter smo prejeli od domačinov iz Bohinja sledeče nove podatke:

Hotellir »Zlatoboga« gospod Dobravec, oskrbnik penzije »Zagreb« g. Frau Iliačevic ter posestnik Janez Zvan iz Studora, so prošle dni zopet preiskovali jamo, katera nosi ime Zlatice. Bili so na delu dva dneva in dve noči ter so odkrili nove zanimive prostore, ki so bili deloma zasuti in zaprti.

Jama Zlatice prav za prav ni novo odkritje. Domače prebivalstvo je vedelo zanj že prej. Nikomur pa ni znano, da bi prišli ljudje v jami dalje kakor za 20 minut hoda in tavanja po podzemlju.

Bohinjski planšarji in pastirji so ponovno videli tuje ljudi, ki so raziskovali jamo ter odhajali iz nje s polnimi nahrbtniki. Kaj so imeli v njih, ni mogoče povedati, ker jih ni nihče preiskoval. Omenjati pa je treba, da so bili ljudje, ki so hodili z nahrbtniki v jamo, večinoma Italijani.

Druga ekspedicija v Zlatice je prinesla na dan nekaj novih odkritij. Ko so prišli moške na konec dosegljive globine v jami, so slišali grmenje in bučanje, podobno prihajajočemu vlaku. Natančnejša preiskava je dognala, da se nahaja tam blizu majhna luknja, skozi katero je komaj segla roka Luknja je bila zadela. Ko so jo odkopeli in razširili, so se spoznali raziskovalci kakor 3 metre naprej in odprla se jim je prekrasna dvorana z velikimi kapniki in tako visoka, da svetloba acelilenske luči, katero so imeli s sabo, ni dosegla stropa.

Ta dvorana je po številu peti ter v jami največja. Barve je rdeče. V njej je slišati močno bučanje. Trojica je šla še nekoliko naprej in je kmalu obstala vsa zavzeta pred novo krasoto, ki se je razodevala očem. Pred očmi trzokovalcev se je penil krasen slap z velike višjimi padcem in bogatejšo vodo od Savice. Po 96 urah je ekspedicija končala delo in se je vrnila domov Sklenila je, da bo ob prvi priložnosti zopet nadaljevala raziskovanje.

Sporočamo te vesti naši javnosti, avesti si, da jo bo to odkritje zanimalo. Jama Zlatice bo v prihodnji sezoni brez dvoma privabila mnogo prijateljev narave v naše divne bohinjske kraje.

Strašna smrt

V Tesličevi tvornici za špirit v Sisku je te dni strašna nesreča vzbudila po vsem mestu veliko razburjenje in izvala ostro kritiko proti upravi tvornice, ki ni dovolj poskrbela za varnost svojega osebja.

Tvorniški ključavničar je zvečer pregledoval, ali so v redu kotli, v katerih se je kuhala kornica za proizvodnjo alkohola. Pregledujoč kotle, je stal na neki nestabilni traverzi, ki je nenadoma odpovedala, in kakor je padel nesrečnež do vratu v vreli kotel. Na njegovo obupno vpitje so prihiteli takoj nameščenci in delavci in ga izvlekli popolnoma skuhanega iz kotla. Reže se je s silo zvijal, ko so mu ljudje trgali s telesa vročo obleko, da mu olajšajo bolečine. Toda z obliko vred je šla z njega tudi koža in celo kosi mesa. Zato so prinesli strojno orožje in polili z njim mučenika, da ga vsaj nekoliko olajšajo. Trenotno je to sredstvo sicer v resnici pomagalo, toda na telesu brez kože so se pojavile potne take rane, da jih je bilo grozno pogledati. Ponesrečenega ključavničarja so takoj nato odpeljali v bolnišnico, vendar pa mu zdravniška pomoč ni več koristila. Med najstrašnejšimi mukami je čez nekaj trenutkov podlegel silnim opeklinam, ki jih je imel po životu. Pogreba se je udeležila poteg delavstva tudi ogromna množica ostalega prebivalstva.

Da bi tragedija še večja, je hotela še ponesrečenega žena prostovoljno v smrt. Čim je namreč zvedela za strašno smrt svojega moža, je v obupu odhitela proti Kulpi, da se utopi. Rečeno pa so ljudje pravčasno opazili, skočili za njo v vodo in ji rešili življenje. Bila je že napol v nezavesti.

Zverinski zločin v Bosni

Ne samo v Nemčiji in na Madžarskem, tudi pri nas imamo izmečke, katerim je otprnila vest in so zmogli največjih zločinov. Kdor bo bral to zgodbo, se mu bo zdelo, da čita, kako je končala ena ali druga izmed Haarmannovih žrtev ali pa klobašar Koudelka v Budimpešti.

V neki vasi blizu Dvora na bosanski meji je pred kratkim opazil reven kmetič v potoku kost neobičajne oblike. Pohbral jo je in si jo je natančno ogledal. Ker je našel nedaleč od tam tudi jermen od opanke, je preiskoval teren dalje in e našel še drugo kost. Kostjo so se mu zdeli sumljive in jih je odnesel na župnijo. Župan jih je pokazal občinskemu zdravniku, ki jih je spoznal za človeške kosti.

Dobra dva tedna pred tem se je javila

Dame!

Vedno nalljša izbira izgotovljenih plesnih in družabnih toalet

Najnovjši modeli.
MODNI ATELJEI M. SARC
Ljubljana, Kongresni trg 4/I.

v istem občinskem uradu Ružica Goljaš, ki je povedala, da je pred 16 dnevi izgini njen mož brez sledu. Zdaj je padel sum nanjo, da je sama izvršila zločin, kar se je v kratkem času izkazalo za resnico.

Pred 13 leti se je Ružica spela z nekim Vasom Goljašem. Oba sta bila siromašna in se nista mogla poročiti. Vaso je odšel v Ameriko in je 13 let trdo delal ter hranil denar. Potem se je vrnil domov, kupil zemljišče, sezidal hišo in vzel Ružico za ženo. Zakon je bil sprva srečen. Pozneje pa je postajal mož vedno bolj nezadovoljen z ženo, ker mu ni rodila otrok. Dolžil jo je, da je ona kriva vsega tega ter je začel obenem zahajati k neki ženski v sosodno selo. Meseca decembra lanskega leta se je nekdo ponoči vrnil domov z ostro sekuro. Prislonil je sekuro k zidu in legel k počitku. Ružica je spala poleg njega. Ko se je zdrnila in je opazila sekuro, se je domislila govoric, katere so raznašali ljudje, ki jim je Vaso haje delal, da bo svojo ženo že odstranil. V strahu in botanji, da je zdaj prišel čas usodne odločitve njenega življenja, je Ružica pograbila sekuro in zamahnila po možu. Odsekala mu je glavo. Truplo je nato razkosala in ga kvs za kosom kuhala v kleti. Kaj je delala z njim potem, ni znano. Gole kosti je pometala v bližnji potok in ko je mislila, da je pred oblačjo že popolnoma sigurna, je naznanila županstvu, da se je mož nekam izgubil. Bogve kako bi bila končala zadeva, da ni našel oni kmetič dveh kosti in jermena od opankov. Samo temu slučaju se je zahvaliti, da je strašni zločin prišel na dan in da se ho Ružica morala zagovarjati za svoj zločin pred sodiščem.

Dopisi

JEŽICA. V torek dne 27. t. m. ob 7. uri zvečer se vrši sešatek Narodnega bloka za Ježico, Čeručce in okočico v gostilni »Pri ruskem carju«. Poroča srezki kandidat g. Zehal. Opozorjamo na sešatek vse somišljenike in vse, ki hočejo dobiti državi in samemu sebi.

PREDDVOR. (Slovenčevemu) laži »dopisniku v album«. Vemo da Vam je prišlo v uspeh »Solskega odra« trn v oči, ki spravlja iz ravnotežja posebnosti g. kaplana, ki pridno brusi pete po naših domovih. A trudi se zastopati, kakor vsi njegovi predniki. »Prosvetno društvo« stoji ob 25-letnici na isti višini kakor ob ustanovitvi in zato tudi ne v ne hoste napravi »novega«, ker spada že davno med staro šaro. Glavno je, ta se brolarijem iznad mežnarje pogodul Krasno uspeši Silvestrov večer »Solskega odra« Vam je bil poper v nos in zato kihate v »Slovenec« in skušate z brezvestnimi lažmi škodovati našemu odru. A tudi to pot ste se ukani, kajti vsak »dečeneč« da se je zabava zaključila točno ob 1 uri ponoči. Postavili ste a tem samega sebe na sramotni oder. Okrajno gvarstvo v Kranju bo gotovo reagiralo na Vaš članek in smo radovedni, kako se hoste izmotali. Ubogi France! postaja slaven; prestavil se nam je namreč v »Slovenec«, kjer pere zamorečka in toči krokodilove solze radi svojih »nedolžnih« grehov Svetujemo mu, da gre zopet za »nekaj« let za samostojno zidovje, mogoče se vrne od tam kot opran »zamorec«.

RADOVLJICA. Šod hišnih puščnikov za Radovljico in okolico bo jutri v nedeljo ob 3. uri poudne v »torih g. Kunstla. O prečnih vprašanih bo poročal g. predsednik Zveze Freih iz Ljubljane. Šod je strogo nepolitičen.

JFSENICE. Podružnica SPD obhaja, da se vrši redni občni zbor na Svečnico, dne 2. februarja ob 14. uri v prostorih g. Zumra na Javorniku.

BOH. BELA. Preteklo nedeljo je večal pri nas otrobe klerikalni kandidat znani lenuh inž. Serneck. Hvalil je Radiča in republiko in pripovedoval, kako je Radič pridobil koruzo za Dalmatince. Voilici so kandidata vprašali, kdaj dobe elektriko. Pa se je odrezal, da se daje elektrika sedaj le obrtnim krajem — industriji, dočim je Boh. Bela kmečka vas, ki je zato ne dobi. Dobro bi bilo tudi, da bi ga vprašali, koliko so velja-

li drogi in opeka za elektriko, ki so ene leto ležali na tukajšnji in jeseniški postaji. Kolika je bila ležarina itd.?

POLJANSKA DOLINA OB KOLPI. Klerikalna klika naše doline pod vodstvom kaplana iz Starega trga in »vezaloznega« g. Miheliča, kandidatnega namestnika tigre Nemanica, kar pihajeze nad vro uspehim shodom g. ministra Zupaniča, kandidata Narodnega bloka, v Predgradu. Mihelič je na shodu neprestano sitniral. Ko pa ga je nekdo pozval, da naj molči, je odgovoril: »Ali bi vi molčali, ako vam gori hiša?« Ako Mihelič še nikdar ni povedal resnice, to pot je zadel istino. Res je, hiša gori njevno in vsem klerikalnim kandidatom in jim ho 8. februarja pogorela do tal, tako, da ne bo ostal niti kamen na kamnu. Miheliču svetujemo, naj nikar ne hodi na solnce s maslom na glavi. Sicer se navadno skriva za hrbet g. kaplana, ki tudi ni brez masla. Če slepec slepca vodi, padeta nazadnje oha v jamo. Mihelič se skuša rešiti iz ognja in se vozil s košesom od vseh pobirateljev podpise za svojo listo. Pazi naj, da se mu ne zgodi, kakor taktat, ko je običaj z njim v jarku. Niti v sportu nima sreče, kaj šele v politiki. Na način, kakor pobira podpise, jih že lahko dobi. Pripelje se v vas k zaupniku, ki enostavno vpiše vse volice iz vasi zanj, ne da bi jih sploh vprašal, ali so z njim zadovoljni. Tako je v Čepeljah neki Marko Bukovac kar vse volice v vasi podpisal na njegovo listo. Da, g. Mihelič, podpise že imate, ali kroglice, teh preklicanih kroglice, pa ne hoste imeli. 8. februarja bomo obravnavali z Vami in tudi z vsemi, ki so. Vaše branje. Pika.

GROSUPLJE. Naše sokolsko društvo priredi v nedeljo dne 25. t. m. šar loigro »V Ljubljano jo dajmo«.

PREDGRAD OB KOLPI. V nedeljo dne 18. t. m. je imel naš rojak, minister n. r. Niko Zupanič, kandidat Narodnega bloka za novomeški in črnomeljski okraj pri gostilničarju Stefanu Weissu krasen voljni shod. Prišlo je toliko ljudstva, da je moral g. minister govoriti na prostem. Njegove besede so padale uničujoče na klerikalno klico, ki je stala v ozadiju in obstojala iz širokoustnega kaplana iz Starega trga, ki sicer na prižnici ne kaže posebnega talenta za govornika in iz nekega notoričnega alkoholika ter nahujskanih solških otrok in tretjerednic. To pa je bi'o vse. Za vsako ceno so skušali razbiti shod. Ko pa je g. minister pozval vse, ki so za našo narodno državo, naj mu slede v gostilniške prostore, kdo je za Avstrijo pa naj ostane zunaj, so mu sledili vsi zavdni možje in poponoma napolnili prostore. Le kaplan in par njegovih je ostal zunaj, naka se je shod nadaljeval nemoteno. Zborovalci so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem g. ministra in mu prirejali viharne ovacije. Zanimivo je bi'o tudi predavanje inženjerja Kavčiča, ki se mu na tem mestu iskreno zahvaljujemo. Po shodu so se volilci mirno razšli z zadržilom, da bodo odali svoje glasove gosp. ministru Zupaniču kot svojemu rojaku in možu, ki mu je v resnici blagor naroda pri srcu. S svojim nedostojnim vedenjem je bil g. kaplan najboljši agitator za Narodni blok. Tudi klerikalni pristaji so sprejeli gledali v kaplanu z gnusom obrnili hrbet. S shoda je bila poslana udanostna hrzavka našemu narodnemu vladarju. G. minister naj bo uverjen, da bomo vsi volili njegga, g. kaplana pa bomo dne 8. februarja živžgali in mu pokazali figo. Zivio minister Zupanič!

ZALEC. Prosvetni odsek Sokola v Zalcu priredi v nedeljo dne 25. t. m. ob 16. uri v restavraciji br. V. Kukca v Zalcu poljudno predavanje za široko občinstvo. Predaval bo g. lie. Edvard Simnic: »Nekaj iz življenja starih Egiptčanov«. G. predavatelj je obljubil cel ciklus predavanj o Egiptčanih, na kar že danes opozorjamo. Dan in kraj poznejših predavanj se bo objavil v časopisju.

Ali ste že poslali našo ročnino za »Jutro«?

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.
Sobota, 24.: »Magda«. C.
Nedelja, 25. ob 15.: »Zora, dan, noč«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv. Ob 20.: »Stričkov sen«. Izv. Ponedeljek, 26.: »Cyrano de Bergeracs«. D.
Ljubljanska opera.
Sobota, 24.: »Don Juan«. Premijera. Izv. Nedelja, 25. ob 15.: »Majska noč«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv. Ponedeljek, 26.: Zaprto.

Mariborsko gledališče.
Sobota, 24.: »V vrtincu«. C. Premijera. Nedelja, 25.: »Sladkost rodbinskega življenja«. A. (Kuponi.)
Ponedeljek, 26.: Zaprto.
Torek, 27.: »Zora, dan, noč«. (Kuponi.)
Gostovanje g. Šaričeve in g. Kralja, članov ljubljanske drame.

Nedelja v ljubljanskem gledališču. — Drama uprizori popoldne ob treh ljubko ljubezensko zgodbo »Zora, dan, noč« z gospo Šaričovo in g. Kraljem v glavnih vlogah. Zvečer ob osmih je prva repriza Dostojevskega komedije »Stričkov sen«. — V operi se boje popoldne ob treh

Koncert Šentjakobskega društva v Ljubljani

Šentjakobsko prosvetno društvo, v vseh panogah kulture in umetnosti zelo agilno, se prav lepo razvija in sad pridnega in vzdržnega dela je bil sinočnji koncert, na katerem so nastopili šentjakobski salonski orkester, pevski zbor, violinist Smolik in operni pevec Hugon Zathay. Koncert se je vršil v dvorani filharmonične družbe, ki je bila dosti dobro obiskana. Prva točka je bila Balfejeva efektivna uvertura »Ciganka«, ki jo je bravurozno in živahno odigral šentjakobski orkester, pomožen z nekaterimi člani Orkestralnega društva Glasbene Matice, pod vodstvom dirigenta Bučarja, ki je spretno in krepko vodil svoj mladi in obetajoči orkester. Drugo točko je tvoril Charles de Beriotov koncert za vi-

olino s spremljevanjem orkestra. Violinski solo je običajno in temperamentno sviral g. Smolik, ki je pokazal pri tem svojo pravo dobro avtodidaktičnim potom pridobljeno tehniko.

Nadaljne točke so bili nastopi moškega zbora pod temperamentnim vodstvom g. prof. Grünberga. Na sporedu je bilo nekaj prireditve narodnih pesmi in pa dve Adamičevi v krepkem, jedernatem slozu zloženi pesni. Operni pevec Hugon Zathay je efektivno zapel Jan Gallovo pesem »Če bi bil mlad« in Meyerbeerjevo arijo iz Hugonotova; razen tega je prednašel baritonski solo v Adamičevi serenadi.

Koncert, ki je končal že ob pol desetih, je bil lep dokument pridnosti in ambicije vseh sodelujočih in obeh voditeljev, ki ne strahuje nobenih ovir vodita mladi orkester in zbor do vedno lepših uspehov in ciljev. Koncert je med drugimi obiskal tudi vel. župan dr. Baltić.

Ljubljanska drama. Putjačova drammatizacija Dostojevskega novele »Dedkov sen« pod naslovom »Stričkov sen« se je vršila sinoči ob skoraj praznem gledališču, a je prisotno občinstvo prav dobro zabavalo. Odlikovali so se zlasti g. Putjač, ga. Medvedova, ga. Nablocka, g. Levart in g. Cesar. Občinstvo se je izvrstno zabavalo. Prav dobra sta prvi dva dejanja; zadnje je potekalo nekak šepavo. Več prihodnjik.

Premijera »Don Juana« v Ljubljani. Danes, v soboto, je v ljubljanski operi premijera Mozartove svetovnoznane opere »Don Juan«. Opera je povsod, kjer se je izvajala, dosegla največji uspeh in prebiti smo, da ga bo dosegla tudi pri naši publiku, saj je v vsakem oziru najvestnejše pripravljena in zasledena po naših najboljših opernih močeh. Režiser Sest in kapelnik Stritof sta storila vse, da opera v vsakem pogledu uspe. Zasedba: Frisekova-Donna Ana, Lovie'ova-Zerlina, Čvalerjeva-Donna Elvira, Beletto-Leporello, Theljev-Don Juan, Kovč-Don Octavio, Zathay-Komtur, Zupan-Masetto. Nove kostume je izdelala gledališka krojačnica, dekoracije pa je naslikal gospod Skružnj.

Spored II. abonma-koncerta Filharmonične družbe v Ljubljani, ki se vrši v ponedeljek, dne 26. t. m. ob 8. uri zvečer v Filharmonični dvorani. Spored izjava Miranov-Zepiteh komorni kvartet iz Zagreba. 1.) Jongen: Komorni kvartet op. 50. 2.) Glazunov: Slovanski kvartet. 3.) Rojčki: Klavirski kvintet. Pri klavirju g. Peter Dumičič. Vstopnice se prodajajo v Matični knjizarni. Pripominjamo, da je koncert dostopen vsakomur in ne samo abonmentom.

Ludomira Rojčkovega »Klavirski kvintet« se izvaja na II. abonma-koncertu Filharmonične družbe v ponedeljek dne 26. t. m. in je to prva izvedba tega dela

v Ljubljani. Ludomir Rojček je najplovitejši in tudi najpopularnejši poljski skladatelj in deluje danes v Varšavi. Posebno znane so njegove scenične kompozicije, zlasti še balet »Pan Twardowski«, ki se je izvajal v varšavskem »Velikem teatru« nad 90krat, izvaja se pa tudi po vseh večjih gledališčih v Evropi. Izmed njegovih oper je dosegla največji uspeh opera »Eros in Psiha«, ki je tudi v repertoarnem načrtu ljubljanske opere. Klavirski kvintet izvaja komorni kvartet »Miranov-Zepiteh«, njega klavirski part je pianist Petar conte Dumičič. Predprodaja vstopnic v Matični knjizarni. 192

Slovenski pesniki v poljskem prevodu. Najstarejši poljski list »Gazeta Warszawska«, ki že dalj časa posveča posebno pažnjo slovenskim kulturnim zadevam, je prinesla pred kratkim poljske prevode nekaterih pesmi slovenskih pesnikov Vodnika, Jenka in Gregorčiča. List obeta svojim čitateljem, da jih v doglednem času seznanj tudi s sličnimi proizvodi srbohrvatskih in drugih slovanskih avtorjev.

Vojnovičeva drama na varšavskem odru. Varšavsko Narodno gledališče pripravlja za sredi februarja zadnjo Vojnovičevo delo, dramo »Maskarada na podstrešju«, ki se je v lanskim in letošnjem sezoni ponovno igrala na zagrebškem in beografskem odru.

Domače vesti

OSTIA, CHE BASSO!

Pridušanje po ljubljanskih ulicah je grodo. Pridušanje tudi izven Ljubljane ni lepo. Pa kaj šola! Kaj koristi vse prizadevanje katehetov, ko mu pa za hrbotom cinično podira ves trud Pribeševičevega duha napolnjen učitelj? Vodite vi, liberalni učitelji, zaupane vam otroke v dostojno življenje in lepo ter krščansko obnašanje, kar bo imelo odmev tudi po naših ulicah! Tako je napisal »Slovenec«, 23. januarja 1925. Vidiš no, doslej pa res nisi vedel, da je prosvetni minister žadal naredbo, naj učitelji dečo uče, kako se lepše pravejkršeni priduš. Misli sem, da znanjo to le volilci SLS, čuki, Marijine device, farovski hlapci in gospodarji, agitatorji itd. »Nad vse grdo je,« pravi »Slovenec«, »če preklinja cestni pometal ali pa Turkov hlapec.« Če pa se odduša hlapec Gospodarske zveze ali pa odgovorni urednik »Domoljuba«, zveni to kot angelska godba in je nad vse lepo. Dober glas ima ta katehet, ki se je oddahnil v »Slovenec«. Prav čisto tizen pa menda le ni bil, ko je napisal svoj dobri nauk. Tako »an mav ga je bvo dobri!« Ravno za modro misel in kratak čas!

M. A. C.

* Likvidacija agrarne direkcije v Ljubljani. Odrejena je likvidacija agrarne direkcije v Ljubljani. Njeni posli so preneseni na ljubljanskega in mariborskega velikega župana, katerima bo pridelen po eden referent za agr. reformo in potreben personal iz obojega likvidirane direkcije.

* Dr. Pivko med volilci. Minulo sredo in četrtek je imel prof. dr. Pivko lepo uspele shode v Mežici, Črni in Prevaljah na Koroskem ter v mariborski okolici v Vrhljici, Podovi in Sv. Marjeti na Dravskem polju. Izredno lepo zborovanje je bilo na Črni. V vseh teh krajih se ideja Narodnega bloka krepko širi. Dr. Pivka vzbujajo povsod, kamor se pokaza. Ni čuda da se temu odgovarjajoče tudi množijo besni osebni napadi nanj po klerikalnih listih. Klerikalci se silovito bojijo doktorja Pivka, zato pušajo vse ostale stranke in kandidate v miru.

* Upokojitve v žolski službi. Z ukazom ministra prosvete so na podlagi člena 141 in 239 uradnega zakona upokojeni: Domicijan Serajnik, učitelj v Ormožu; Marija Loparnek-Delakorda, učiteljica v Polzeli; Franc Kranjc, učitelj v Celju; Edvard Čeh, učitelj v Ptuj; in Balbina Wittenbach-Cvajcar, učiteljica v Vojniku.

* Fenomeni na Krasu. Profesor beograjske univerze dr. Jovan Cvijić je bil od pariške filozofske fakultete pozvan, da priredi ciklus predavanj o geoloških fenomenih na Krasu. Cvijić se je vabilu odzval in je te dni prišel s svojimi predavanji v amfiteatru Tirogo na pariški Sorbonni.

* Smrtina kosa. V ljubljanski splošni bolnici je umrl v četrtek zvečer g. Michael Selan, višji pozni mestnega dohodarskega urada. Pokopnik je bil vester uradnik in vrl narodnjak. Pogreb bo v nedeljo ob pol 4. popoldne iz mrtvašnice splošne bolnice na pokopališče pri Božjem grobu v Štepanji vasi. Blag mu spomin, žalujomči naše iskreno sožalje!

* Mesto asistenta na mariborski bolnici je razpisano na kirurškem oddelku (primarij dr. Černič). Prošnje je vlagati do 10. februarja.

* Teror Radićevih mirovovcev. Čakovski tehnik objavlja poročilo iz Vinice v Medjimurju, kjer so radićevci minulo soboto ponoči, ko so se stolice seljakov pripravljale za odhod na veliko skupščino Narodnega bloka v Varništino, zažgali hišo samostalnega demokrata Zrinskega. Gasilci so bili sicer hitro na mestu, toda radićevski zločinci so iz grmovja začeli s vojaškimi puškami streljati nanje in na vse, ki so hoteli gasiti. Požigi radićevcev so sicer že znana metoda osvete, toda streljanje v gasilce je uprav kulakarsko divjanstvo. Orožniško zlat izsleduje te Radićeve junake, ki v onemogočen besu počenjajo takšne in slilne teroristične čine.

* Mednarodne železnice in prometne konferenca. Dne 28. t. m. se sestane v Bernu mednarodna konferenca za obravnavanje vseh in prometnih zadev v tekočem letu (počeniš od 1. junija). Konferenca, ki bi se imela vršiti v Benetkah dne 28. t. m. ob sodelovanju nasledstvenih držav, Rumunije, Bolgarske, Italije, Švice in Nemčije, zato odpade. — V teh dneh pa se vrši tudi v Gruzu v Dalmaciji tujskoprometna konferenca. Včeraj so se peljali štirje delegati češkoslovaškega in zastopnik poljskega železniskega ministrstva s popoldanskim brzovlakom preko Maribora v Gruzo na to konferenco. Delegati ljubljanskega in zagrebškega železniskega ravnateljstva pa se odpeljejo danes s popoldanskim brzovlakom.

* Občni zbor ljubljanskega pododborna Udruga rezervnih oficijev se je vršil sinoči v Oficirskem domu v Ljubljani. Otvoril ga je predsednik, ki je predlagal, da se pošlje kralju brzovojni pozdrav, kar so navzoči odobrili z živahnimi vzkliki. Načelnik štaba dravske divizije polkovnik Nedeljković je imel nato zanimivo predavanje o nalogah rezervne oficirja. Predavanju je prisostvoval tudi generalni konzul CSR, g. dr. Benč. Radi nozne ure se občni zbor sinoči ni mogel zaključiti, ampak se je nadaljevanje odgodilo. Podaljšala pa se je funkcija doba dosedanje uprave, v katero sta bila adaptirana soglasno člana inž. Beve kot podpredsednik in Viktor Logar kot tajnik.

* K pogrebu dr. Debelaka v Reg. Slatini. Naknadno naj še omenimo, da je dr. Debelaka na njegovi zadnji poti k Sv. Trojici spremlilo korporativno tudi gasilno društvo iz Rogaske Slatine.

* Potres v Preserju. Pišejo nam: Dne 20. t. m. ob 18.35 smo čutili v Preserju nad Ljubljano precej močan, valovit potres, spremljan z volim grmenjem.

* Vse krajevne organizacije Rdečega križa, ki se nahajajo v območju dravske divizijske oblasti, se v smislu odredbe glavnega odbora Crvenoga krsta v Beogradu pozivljajo, da prijavijo točne podatke o svoji ustrojenosti, števila članov, sestavi odbora in društveni imovini Dravskemu oblastnemu odboru Rdečega križa SHS. v Ljubljani, Wollfova ulica št. 5-I. nadstropje.

Naša skrinjica na Kranjskem

2

* Prispevki za »dinarski dan« Jugoslovanske Matice (nadaljevanje) 1.) Podružnice: Beltinci 1000, Krško 551.75, Maribor 20.775, Zalec 767, Braslovce 450, Šoštanj 551.25, 2.) Šolska vodstva: Stari trg 250, St. Florijan 10, Trata 235.50, Gallica 14.80, Perič 70, 3.) Trstava: »Orel« Boh. Bistrica 13, »Orel« Sv. Gregor 46.75, »Sokol« Štepanja vas (naknadno) 53. 4.) Zasebniki skupno 20. Vsem darovalcem iskrena hvala!

* Železnikarji, pozor! Na mnoga vprašanja osobito iz železniških krogov je prosvetni oddelček odločil v prilogi pridelim železnikarjem, da velja do 31. oktobra 1924. uspešno dovršeni 8. razred osemrazredne osnovne šole glede uvrstitve v III. kategorijo.

* Pomanjkanje vode v Dalmaciji. Iz Sibenika poročajo, da je vsled dolgotrajnega vetrovnega vremena nastala v Dalmaciji suša in občutno pomanjkanje vode. Le redki vaški vodnjaki imajo še kaj vode. Mnoge vasi so vsled pomanjkanja vode v velikih nepravilnostih. Ljudje splošno tarnajo in prosijo za dež kakor sredi poletja.

* Zadruga mlinarjev in tigarjev v okraju Slov. Bistrica je na običnem zboru dne 18. t. m. izvolila za svojega načelnika g. Antona Laha, posestnika in mlinarja v Zg. Polskavi.

* Sreče marjetice nam je poslala dijakinja, gospica Zvonka Mura iz Metlike. Nabrala jih je ob poti v Obrh. Hvala!

* Suša in pomanjkanje vode v Črni gori. V Črni gori vlada že več tednov velika suša, kakršne ljudje ne pomnijo že desetletja. Ze več mesecev namreč ni bilo ne snega ne dežja, tako da so se potoki in izvirki v mnogih krajih popolnoma posušili. V težavem položaju se nahaja posebno živina.

* Smrtina nesreča blivšega dobrovoljca. Iz Mengša nam poročajo: Smrtino je ponesrečil v Vodnjaku Ivan Zalokar, tesar iz Mengša, bivši dobrovoljec L. jugoslovenskega polka iz Sibirije, ki se je vrnil v domovino šele leta 1920. Pogreb bo danes ob 8. popoldne, na pokopališču v Mengšu. Bodi mu lahka domača zemlja, ki jo je tako ljubil!

* Za milijon dinarjev ukradenih kolkov. Pred meseci so se pojavili v prometu precej uspešni falzifikati kolkov po 1000 dinarjev. Ker se je pojavljalo vedno več ponarejenih kolkov, je monopolista uprava 1000 dinarski kolek vzela iz prometa. Posebni komisiji se je poverila naloga, da uniči kolke, ki so reprezentirali vrednost 696 milijonov dinarjev. Kolki so bili v zaprtjem vozni preplavljeni v tovarno papirja Vapa d. d. Pri izkladanju je en zaboj padel na tla in ga je neopazno spravil na stran član komisije Milutin Petrovič. Naslednjega dne je kolke prenesel svojemu sorodniku Vojislavu Petroviču, blagajniku monopoliste uprave ter ga prosil, naj mu za kolke izplača gotovino. Prejel je 980.000 dinarjev, 20 tisoč dinarjev pa si je blagajnik pridržal kot provizijo. Milutin Petrovič si je s skupilom za kolke kupil hišo ter poravnal tudi dolgove svojega očeta. Goljufija pa je kmalu prišla na dan in brata Petroviča sta bila aretirana. Predvčeršnjim se je v Beogradu proti njima pričela sodna obravnava, ki vzbuja v občinstvu mnogo zanimanja.

* Grozna rodbinska tragedija. V slovenski naselbini Crested Butte v Zedinjenih državah severne Amerike se je na božični dan pripetila grozna nesreča, pri kateri sta izumrla življenja dva nara rojčka. V hiši Marka Bajuka ml. je izbruhnil požar. Stari Bajuk je še enkrat planil v gorečo hišo, da bi rešil še nektr stvari. Ker ga ni bilo nazaj, je pohitel za njim 23 letni sin Martin, toda oba sta postala žrtev plamnov. Za njima je hi-

tel še drugi Bajukov sin, ki se je tudi smrtonosno opeknel. Stari Marko Bajuk je bil rodom iz Radovice pri Metliki. V Ameriki je bil 80 let.

* Nesreča na lovu. Uradnik sarajevske delniške pivovarne Karel Miesler je pretekl torkel hotel na lovu prekorati neko oviro, pri čemer se mu je puška zapletla v grmovju; puška se je spočila in svinčena zrna so mu pretrgala žilo dovodnico. Lovca je izkrcaval in ostal na mestu mrtel.

* Gozdni požar na Nanosu. V gozdnih naseadih na Nanosu je prošlo nedeljo izbruhnil požar. Požar je trajal več dni in je povzročil mnogo škodo.

* Defraudant Papp obsojen na 4 leta ječe. Kakor javljajo iz Subotice, je bil Stefan Papp, ki je defraudiral 280.000 dinarjev ter z denarjem pobegnil v Budimpešto in bil tamkaj aretiran, obsojen na štiri leta teže ječe.

Iz Ljubljane

u— Železniški ravnatelj g. dr. Borko se je vrnil s včerajšnjim brzovlakom v Ljubljano. G. ravnatelj se je mudil v službenih zadevah v Beogradu, kjer je na raznih pristojnih mestih poročal o svojem resortu.

u— Shod Narodnega bloka za dvorski okraj bo nočjo v gostilni Oblak na Tržaški cesti. Poroča g. dr. Brnčič. K obilni udeležbi vabimo vse somišljenike.

u— Odstavitelj župana na Viču. Srežki poglavar za ljubljansko okolico je odstavil župana na Viču Jakoba Gale. ta. Pri pregledu občinskega gospodarstva je oblastna kontrola našla tak neverred in take nepravilnosti v računih in denarnem poslovanju, da je morala obtožiti župana doslednega in bistvenega zanemarjenja službenih dolžnosti. Za vodjo občinskih poslov je bil postavljen prvi obč. svetovalec Jurij Petrovič dokler obč. svet ne izvoli novega župana.

Naša skrinjica Ljubljani

1

u— Danes ob 8. uri zvečer se vrši shod Narodnega bloka za šentjakovski okraj v gostilni pri Kavčiču na Privozu. Na shodu poročata gg. kandidata Mohorič in ing. Šapla. Vljudo vabimo somišljenike, da se shoda udeležijo.

u— Zdravstveno stanje v Ljubljani. V dobi od 15. do 21. januarja se je v Ljubljani rodilo 30 otrok (14 moškega 16 ženskega spola), med temi 4 mrtvorojenčki, umrlo pa je 11 moških in 10 žensk, skupaj torej 21 oseb: 12 domačih, nov in 7 tujcev; 11 oseb je umrlo v zavodih. Tri osebe so umrle v starosti nad 70 let. Na nalezljivih boleznih je v tej dobi obolelo 30 oseb: 27 oseb na ošpicah, 2 na dušljivem kašlju, 1 na davici.

u— Umrli v Ljubljani. Včeraj so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaj: Jakob Hlebš, mizarški delovodja v pok., 86 let. — Ivan Rožman, dninar, 34 let. — Marija Ahčan, zasebnica, 86 let. — Jakob Blažič, predilniški delavec, 57 let.

u— Policijske prijave. Od četrtka na petek so bili prijavljeni policijski sledeči slučaj: 1 tatvina, 1 vlom 3 prestopki pijanosti, 1 prestopok vlačuganja, 9 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 prestopanje policijske ure. Aretacij se je izvršilo 7 in sicer: 1 radi tatvine, 1 radi nastopa kazni, 1 radi pijanosti, 2 radi vlačuganja, 1 radi beračenja, 1 radi izgreda in poškodbe tuje lastnine in 1 radi prepovedanega povratka.

u— Beg iz bolnice. Pred kratkim sta bili aretirani tajni prostitutki Ana Hajšek in njena prijateljica Marijana Koretič. Oddani sta bili po zdravniškem pregledu kot spolno bolni v javno bolnico. Ker pa jima tamkajšnje življenje ni ugajalo, sta v noči na petek pobegnili iz bolnice. Ker nista imeli potrebnih oblačil, sta ukradli vsaka en predpasnik, sicer pa sta bili oblečeni samo v srčaji in skočili čez plot. Skrivata se sedaj brčkane pri znanakah v mestu.

u— Svedrovc na delu. Včeraj zjutraj so se sp plazili trije predzorni vilmilci v tovarno mesnih izdelkov Rajmond Andrejta na Viču pri Ljubljani. Svedrovci so utrli, oziroma izrezali na dvorišču na pritičenem oknu šipo, nato pa odprli notranje okno. Od tam so dospeli na hodnik in si tu z vitrihom pomagali v pisarno. Računali so seveda na velik plen. Navrtali so na dveh mestih blagajno in prišli v tresor. Tu pa jih je pričakalo veliko razočaranje. Gospodar je namreč prejšnji večer pobral iz blagajne skoro vso gotovino ter pustil v njej samo nekaj tujih valut. Svedrovci so se morali zadovoljiti samo s petimi dolarji s malo vsoto čeških kron in italijanskih lir. Edino v nemških markah so »čeli«; teh so namreč odnesli več milijonov. Za storilci doslej še ni sledu.

u— Vražjo smolo je imel v petkovno noč bivši hlapec in znan kriminalni tip, že šestkrat kaznovani Franc Rak. S prijateljem Ivanom Vrankarjem sta se dobila nekod v mestu in ponoči skupno vdrli v trgovino Ivana Jelačiča. Ukrad-

Poslovni prostori

obstoječi iz 2 ali 3 sob v pritličju v središču mesta ali blizu glavnega kolodvora se iščejo za takoj ali pozneje. Ponudbe pod »Pisarna« na upravo »Jutra« v Ljubljani. 240

Pristni kraški teran dospel

Restavracija „pri Levu“

Gospodarska cesta 16. 267 a

la sta za okrog 400 Din sira ter vina in dospela nato srečno zopet na cesto. Tamkaj sta se ločila in Rak je krenil proti domu, da skrije plen. Zalotil pa ga je stražnik, povprašal v svoji radovednosti, kaj nese, in ga ker mu ni mogel odgovoriti, aretiral. Šele zjutraj je Rak skesano priznal svoje dejanje in se bo moral zopet nekaj mesecev pokoriti v zaporu. Vrankarju se je posrečilo ubežati, vendar je upati, da se bo kmalu pridružil v zaporu Raku.

u— Vlom na Kongresnem trgu. Vlomilci so postali zadnje čase zopet podjetnejši. V noči na 23. t. m. so vdrl v trafiko Ivanke Pihlerjeve in si tamkaj nemoteno nabrali za 2545 Din raznih tobačnih izdelkov. Vse poizvedbe za tatovi so ostale doslej brezuspešne.

u— Ljudska visoka šola v Ljubljani priredi v nedeljo dne 25. t. m. ob 10. uri dopoldne v zbornični dvorani na univerzi javno vsakomur dostopno predavanje »O sedanjim srednješkolskim reformam«. Predava g. prof. I. Dolenc.

u— Čevljarji se opozarjajo na razpis dobave čevljev za policijske detektive, objavljen v »Uradnem listu« št. 5.

u— Odbor društva za gojitve treznosti v Ljubljani, vabi na II. redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 25. t. m. v poslopju državne realke v Ljubljani, v geometrični risalnici, I. nadstr. (vhod z dvorišča) z običajnim dnevnim redom.

u— Izgubil se je zlat uhan z briljanti med vožnjo od Karlovca do Ljubljane, oziroma na poti od tukajšnjega dolenjskega kolodvora do Zvonarske ulice. Pošten najditelj naj ga proti dobri nagradi odda v uredništvu »Jutra«, Miklošičeva cesta 16.

Iz Maribora

u— Demisije radi politike. Pri društvu stanovanjskih najemnikov je včeraj končno demisioniral upokojeni polkovnik g. Aljančič, ker so to zahtevali odborniki radi njegove kandidature na

Naša skrinjica na Stajerskem

4

dr. Ravnikovi listi. — Pri društvu državnih nameščencev pa je demisioniral za čas volitev predsednik prof. dr. Pečovnik, ki kandidira na sporazumaški listi.

u— Mariborska kronika. V ponedeljek dne 26. t. m. predava v Ljudski univerzi g. prof. Favaj o uganki življenja, kakor se je zrcalilo v starih verstvih, kulturnih in mističnih zvezah. Predavanje se naslanja zlasti na dela pesnika Macterlinca. — V nedeljo priredi Opeševalno društvo prvič na dralski Opeševalni ribnikih koncert z vojaško godbo. Popol dne in zvečer pa tudi na ribniku v parku.

Iz Celja

u— Prihodnji sestanek JDS za Celje se vrši v ponedeljek, dne 26. t. m. ob 20. uri v hotelu »Balkana«. Vsled važnosti dnevnega reda je potrebna večja udeležba članstva.

u— Ljudsko vseučilišče. V ponedeljek dne 26. t. m. predava g. prof. Janko Orožen o temi »Tipične razlike slovenske duševnosti«. Pristop imajo tudi nečlani.

u— Seja mestnega šolskega sveta se je vršila v četrtek dne 22. t. m. v magistratni posvetovalnici. Po prečitavanju posameznih dopisov in odlokov so se stali predlogi glede oprostitve 105 prošnikov prispevanja za stvarne šolske potrebnosti na deklinski meščanski šoli. Oprostili so se skoro vsi. Obračun obeh mestnih osnovnih šol se je odobril brez debate. Ker so vsled epidemije škrlatne odpadli običajni podučni izleti, se je tozadevni znesek v proračunu porabil za učila in za knjižnice. Sklene se inventarizirati one nepremičnine na državni trgovski šoli, ki so last mestne občine. Telovadnica na meščanski šoli se da v uporabo dvema zasebnima telovadnicama

društvoma proti primerni odškodnini. Pri slučajnostih so se rešile še nekatere manj važne zadeve.

u— Celjska skupina društva trg. nastavljenec ima svoj občni zbor v četrtek dne 5. februarja ob 20. uri v hotelu »Balkana«.

u— Elektrifikacija celjske okolice. Pod predsedstvom celjskega župana dr. Hrašovec se je vršil v torek dne 20. t. m. ob 20. uri v mestni posvetovalnici sestanek zastopnikov občinskega odbora občine Celje okolica in članov odbora za mestno planino. Na dnevnem redu je bila elektrifikacija celjske okolice, ki je doslej še brez električne luči. Zastopniki okoliske občine so izrazili željo, da bi se upejala električna razsvetljava tudi v bolj oddaljene kraje, kakor Ostrožno in Lisce ter so predložili že tozadevne načrte. Ker se pa zaenkrat še ni moglo ugotoviti, v koliko bi se mogla mestna občina vezati, da trpi stroške pri razširjenju električnega omrežja in zastopnikom obeh občin tudi ni bilo še popolnoma jasno, koliko bi znašali ti stroški, se po dovršitvi podrobnih priprav v kratkem zopet sestanejo zastopniki obeh občin, da končnojavno sklepajo o izvršitvi elektrifikacije, ki je vsaj za bližnji okoliš mesta tako nujno potrebna.

Iz Primorja

* Ponarejeni bankovci po sto lir krožijo po Trstu. Falsifikati nosijo napis »Banca di Napoli«, toda so grobo natisnjeni in tudi vodni tisk je slabši kakor pri pravem denarju.

* Telefon v rokah zasebne industrije. Druga telefonska cona, ki obsega Julijsko Kraino, Benečijo, Tridentinsko Benečijo, mesti Reka in Zader je oddana družbama »Società delle Venezie« in »Società delle tre Venezie«.

* Uprizoritev opere »V vodnjaku« v Gorici. Meseca marca uprizarji »Pevsko in glasbeno društvo v Gorici« Blodekovo opero »V vodnjaku«. Vsekorak razveseljuje napredek na polju ouserskega in pevškega delovanja gorških Slovencev!

Zvodnica v moški obleki

V beograjskih listih beremo neverjeten, toda resničen roman, katerega je doživelo neko dekle iz prestolice. Gol slučaj je nanesel, da se je žrtev v zadnjem trenutku iztrgala brezvestni trgovki z belimi sužnjami, ki bi jo bila kmalu prodala v Orientu.

Ze lani spomlad se je seznanila 23-letna Ristosija Nestorovič z mladim trgovcem, ki se ji je predstavil za Rudolfa Löweja, doma iz Monakovega. Znanje se je razvijalo, postajalo je vedno nežnejše in je končno dozorelo tako daleč, da je Löwe obljubil Ristosiji zakon. Dekletovim staršem je bilo to zelo všeč, kajti bali so se že, da ne bodo mogli svoje hčere oddati nikomur in da jim Ristosija ostane v hiši za staro tetko.

Pred par dnevi pa je dozdevni trgovec Löwe sporočil nevesti, da mora odpotovati po opravkih v Carigrad. Dekle pa se je bilo že tako privadilo družbe mladega trgovca, da nikakor ni hotelo ostati v Beogradu. Sililo je z njim. Naposled je bilo dogovorjeno, da se ženin in nevesta odpeljeta skupaj na Turško. Zadeva potnega lista je bila takoj rešena in Rudolf in Ristosija sta sedla na vlak ter se odpeljala čez bolgarsko ozemlje v Carigrad. Dekletova družina ni prejela vest ta čas od Ristosije nobenega poročila.

Z Ristosijo so se godile medpotoma zelo čudne reči. Spremljevalec dekleto se je med vožnjo v Carigrad ne navadno izmenjeval. Bil je molčeč in je postal vedno bolj čuden. V Carigradu se je pri podal v neko turško hišo, kjer je Ristosija s strahom opazila, da se je o sobi svojega zaročenca ves čas temeljito varala, kajti zaročenec ni bil mož, ampak preoblečena ženska...

Služaj je nanesel, da se je baš v najopasnem trenutku pojavil neki Anglež, ki je nagovoril Ristosijo po francosko. Vprašal jo je, ali ve, kje se nahaja. Dekle mu je odgovorilo, da ne ve in Anglež je porabil to priliko, da je Ristosijo otel ter jo s kočijo odpeljal v hotel, kjer ji je najel sobo. Ko je prevarana nevesta prebolela prvi strah, ji je Anglež pomagal, da se je z vlakom odpeljala nazaj v Beograd, kjer so jo roditelji vsi srečni sprejeli. Kmalu nato je Ristosija prejela od Angleža pismo, v katerem ji je gentleman sporočil, da se nahaja ona ženska, katera je Ristosijo varala ter se izdajala za trgovca Löweja, že pod ključem. Ženska je bila rafinirana trgovka z belimi sužnjami. Piše se Matilda Riemann ter je rodona iz Rige. Svoj čas se je zadrževala v Berlinu, kjer so ji postala tla kmalu vroča, da se je morala odstraniti iz Nemčije. Odpeljala se je v Carigrad, kjer je navzvala stike s lastnicami javnih hiš. Njim je dobavljala nesrečne žrtve. Lice Riemannove je imelo precej moške poteze. To je prevarana zvodnica izkoristila ter se preoblekla v moškega. Tako preoblečena je romala po Evropi od kraja do kraja in lovila nesrečne žrtve. Da ni naneslo srečno naključje, bi bila danes tudi Ristosija Nestorovičeva žalosten objekt Riemannove umazane kupčije, tako pa se ima zahvaliti Angležu Woodu, častniku v Carigradu, rodom iz Oxforda, da je rešil ne samo njeno čast, temveč mogoče tudi njeno življenje, kar gotovo pa njeno prihodnost.

Iz življenja in sveta

Kraljevski grobovi v Egiptu

Iz Kahire prihaja vest, da je ameriška arheološka misija naletela v bližini sakarskih piramid na grob faraona in tretje dinastije. Ta grob je veliko starejši kot Tutankhamen.

Kar se tiče groba Tutankhamena, je računati, da se bo izkopavanje na daljšo dobo odločilo. Egiptolog Carter, sodelavec pokojnega lorda Carnarvona, se je te dni vendarle sporazumel z egiptovsko vlado in sklenil z njo pogodbo, ki velja do oktobra t. l.

Da prepreči nadaljnje napade na Howarda Carterja, je odločila egiptovska vlada, da bodo odsej vodili prenos iz končin iz kraljevih grobov mesto Carterja egiptovski arheolog.

Nadalje je sklenila egiptovska vlada podariti vdovi najditelja Tutankhamenovega groba, lorda Carnarvona, enega od onih dragocenih predmetov, od katerih sta se našla vsaj dva izvoda.

Senzacionalna aretacija bančnega sleparja

Trst, 22. januarja.

V sredo se je po našem mestu raznesla vest, da je bil aretiran znan tržaški trgovec, ki je bil v zvezi s polomom Banke Adriatice. Danes pa je policija izdala točnejše poročilo o tej aretaciji.

Aretiran je bil Leopold Feiner, star 45 let, rodom iz Tesina, stanujoč v ulici Mercato Vecchio 1. Feiner je bil upravni svetnik Banke Adriatice in je njegova skupina prevzela vodstvo banke po izstopu prve fašistovske skupine. Obtožen je zločin goljufije za skupni znesek treh milijonov lir.

Ko je namreč Feinerjeva skupina prevzela vodstvo banke, je Feiner vložil tri milijone lir in banka ga je priznala za ta znesek. Vplačana vsota je bila tudi pravilno vpisana v poslovne knjige banke. Nekoliko dni kasneje je Feiner dvignil ta znesek treh milijonov lir, toda ne tako, da bi bila izplačana vsota vključena in ne da bi banka obremenila Feinerja za ta znesek. Na ta način so figurirali trije milijoni kot vplačani, dasiravno ni bilo o njih sledu v blagajni in ne v knjigah. Z ozirom na to je državno pravdnstvo zahtevalo aretacijo Feinerja, ki jo je kvestura tudi izvršila.

Feinerja so po aretaciji najprej odpeljali na kvesturo, kjer je bil na kratko zaslišan. Potem pa so ga odpeljali v zapore v ulici Coroneo, kjer je sedaj na razpolago sodišču.

Ponarejevalci Cosulichevih delnic v Trstu

Tržaška policija je prišla na sled dolgotrajnemu ponarejanju delnic paroplovne družbe Cosulich, prejšnje Austro-Americane. Pred nekaj dnevi je bil predložen v tukajšnji Banci Commerciale Triestini kos 25. delnice v nakup, ki ga je pa banka spoznala za falsifikat. To je dalo povod za policijsko preiskavo, ki je dognala, da so se v neki majhni hišici v Rojanu za cerkvijo, ki ji je lastnica neka Marija Vuga, že štiri mesece ponarejale delnice paroplovne družbe Cosulich in sicer v kosih po 25, 10, 5 in po eno delnico. Aretiranih je bilo doslej osem oseb, med njimi tudi dotičnik, ki je finančni podjetje, potem oni, ki je vodil ponarejanje in končno tudi litograf, ki je izdeloval delnice. V omenjeni hiši so zaplenili policijski organi vse material za ponarejanje.

Kakor se domneva, so morali ponarejevalci izdelati veliko množino delnic. Doslej je bilo samo v Trstu zaplenjenih akcij za 80 tisoč lir. Delnice so zelo dobro ponarejene. Razlikujejo se od pravih le po papirju, sicer so falsifikati izvršni.

Naglašja se, da so se te ponarejene delnice prodajale razen v Trstu tudi v Milano, Genovi, Turinu, Rimu in na brze tudi onstran meje. Cosulichove delnice imajo nominalnih 200 lir, sedanjí borzni tečaj pa je približno 410 lir. Na vsak način bo ugotovitev, koliko delnic je bilo ponarejenih, zelo težavna, ker se, kakor rečeno, falsificirane akcije razen malenkostne razlike v papirju prav nič ne razlikujejo od pristnih. Izguba bo zato gotovo zelo velika.

Detektivska senzacija v Pragi

Kronika praške kriminalne policije se se zadnji čas obogatelja za nenavadne slučaje. Pred par meseci je posetil praškega židovskega draguljarja Jakobowitza neki Američan ki se mu je predstavil za dr. kermije Ch. Harris iz Chicaga. Mož je kupil briljantni prstan za 24.000 čeških kron in je izplačal trgovcu denar takoj na roko. Juevrl se je bil zanimal za moža in je izvedel, da je kupec brat največjega draguljarja v Chicagu. Čez nekaj časa je bogati tujec zopet obiskal zlatarja ter nakupil za novih 80.000 čeških kron različnih dragocenosti. Kmalu nato je prišel bogati Harris vnovič k Jakobowitzu ter mu povedal, da je odkril sredstvo za čiščenje diamantov motnega sijaja. Povedal mu je tudi, da lahko izpremeni rumenkaste diamante v bele, siloče drage kamene. Nato ga je peljal v svoje stanovanje, kjer je izvedel neko manipulacijo ter mu pokazal krasne, čiste bele diamante. Draguljar je bil iznenaden. Kar je videl, mu je zadoščalo, da je kreditiral Američanu za 180.000 čeških kron uhanov in dragih prstanov.

Cudodelni kemik pa ni bil s tem bogastvom še nikakor zadovoljen. Nekje se je seznanil z bančnim prokuristom Vondörferjem ter si je po tehtnem premisleku tudi njega izvil za svojo žrtve. Kakor prej draguljarju, tako je sedaj Vondörferja »zaupa« nek »izum«. Dejal mu je, da si upa izvršno ponarejati bankovce. Prokurist ga je povabil v svoje stanovanje. Harris je prišel in prinesel s seboj dva kovčega z različnimi kemičnimi barvami in steklenicami. Iz neke steklenice je zlijl v koritce iz stekla neke tekočine, položil vanjo bankovce za 100 čeških kron, zaviil bankovec v čist papir, potem je papir namazal, navil papir z bankovcem na gumijast valjar ter ga drgnil. Ko je zavitek razvil, se je pokazal na papirju slab odtis Vondörferjevega bankovca. Prokurist je svetlo pogledal. Harris je ponovil svoj poskus še parkrat in na koncu je prišel iz njegovih rok popolnoma dober bankovec, nad katerim je prokurist zijal od zavzetja...

Harris je, videvši, da je žrtve že napol njegova, zahteval od Vondörferja za pol milijona bankovcev po 5000 čeških kron. Objubil mu je, da napravi iz tega svežnja štiri milijone čeških kron, katere bosta potem med seboj razdelila. Vondörfer se je trudil na vse kriplje, da bi spravil skupaj zahtevano svoto. Dobil pa je samo 120.000 čeških kron in 5000 poljskih zlatov. Harris je na Vondörferjevo obvestilo, da ima nekaj denarja, prišel v njegovo stanovanje. Tam je zopet začel manipulirati, namakal je bankovce v razne kemične raztopine, sušil jih s pivnikom ter jih razvil in položil med čist papir. Vse to je končno spravil v en sam zavoj ter ga nekaj časa prevačal na paro, ki je uhajala iz odprtga petelina. Harris je končno dejal, da je treba sedaj vse skupaj zapreti v omario, kjer morajo bankovci še nekoliko počakati, da se ne pokvarijo v svetlobi.

Dogovorili so se za ponoven sestanek čez nekaj dni. Vondörfer pa je med tem postajal vedno nestrpnejši. Napočil je dogovorjeni dan, a Američana ni bilo od nikoder. Naposled je nervozni prokurist sam odprl paket. Pred očmi se mu je stemnilo: v njem ni videl niti enega bankovca. Sleparski Američan je odnesel

prokuristu ves denar, draguljarju pa dragotino. Kriminalna policija v Pragi si sedaj prizadeva, da bi prišla rafiniranemu sleparju na sled, toda ves trud je bil doslej zaman, kajti dozdevni dr. Harris se je izgubil, kakor da ga je požrla zemlja.

Mesečno 36 umorov

V New Yorku se je pred kratkim ustanovila družba za pobijanje zločinov. Ta družba je sedaj izdala poročilo o hudodelstvih v preteklem letu. Iz tega poročila je razvidno, da se je lani dogodilo v Chicagu največ zločinov v Ameriki.

V desetih mesecih lanskega leta se je pripetilo samo v Chicagu 294 umorov. To število presega za dobrih sto slučajev celo predlansko statistiko, ki je veljala doslej za najbolj strašno. Mesece oktobra ni imela čičaška policija odkriti nič manj kot 36 umorov. To je več kot enega na dan.

Družba za pobijanje zločinov je nadalje ugotovila, da je bilo od 901 izvršenih umorov tekom zadnjih treh let obtoženih le 495 morilcev, od katerih jih je bilo obsojenih samo 250. Povprečno spoznajo za krivega komaj vsakega tretjega obtoženca. Toda od 54 obsodb sta se glasili samo dve na smrt. Vsak trenutek se dogajajo slučajji, da spoznajo porotniki obtoženca za duševno normalnega, dočim je takrat, ko se je izvršil zločin, prišel iz duševnega ravnotežja. Na ta način jih je v Chicagu dostikrat od šestih morilcev pet oproščenih.

Omenjena družba priporoča za bodoče, naj se hranijo zapisniki izpovedi priči, odvzetnikov in sploh vseh ljudi, ki so bili zaslišani v dotični razpravi, da ne bi mogli pri morebitni obnovitvi procesa izpovedati drugače. Družba je tudi za to, da se uvede smrtna kazen na večletih, ker je tak način usmerjen bolj sramoten, kar bo morda vplivalo na one, ki hočejo storiti kako hudodelstvo. V Chicagu čaka sedaj 84 morilcev na obsodbo. Od teh jih bo najbrže kvečjemu deset obsojenih na smrt.

Pred par tedni je izkazala čičaška kronika na en dan kar tri umore. V enem primeru je beželi vlomilec ustrelil naslednjega rečarja. Ostali dve osebi sta postali žrtvi zločasnega roparskega tolpe. Podoba je, da vladajo v tem milijonskem mestu naravnost strašne razmere. Toda naj se uvede še tako strašna smrtna kazen, zločinov ne bo zaradi tega nič manj. — Znano je, da smrtna kazen, pa naj se izvede na ta ali na oni način, ne bo spravila hudodelstev s sveta. Vzroki za toliko umorov so v Chicagu globlji. Pred vsem jih je treba iskati na socialnem polju. Nikjer menda ni toliko beračev kot naš tu. Edino sredstvo za zmanjšanje zločinov je izboljšanje gnetnega stanja prebivalstva.

× **Palme v snegu.** Iz Bagdada poročajo, da je zavladal v Arabiji in Mezopotamiji mraz, kakor ga doslej še ne pomnijo v onih krajih. V vsej arabski puščavi je zapadel precej debel sneg. Palme tiče v snežni odeji in veje se lomijo pod težo snega. Ker prebivalstvo doslej ni poznalo mraza in se proti njemu tudi ne more zavarovati, je že mnogo ljudi zmrazilo.

× **Znižanje dohoda v Angliji.** Z ozirom na dohode, ki se stekajo v zakladnem uradu iz anuitet, izvirajočih iz Dawesovega načrta, in iz povračil dolgov, pričakujejo v Angliji, da bo vlada znižala dohodarino.

× **Radio pri izpitu.** Neki študent medicinske fakultete univerze v Strasbourg se je poslužil pri doktorskem izpitu brezžične telefonije. Bil je zvezan s svojim stanovanjem, kjer je bila neka njegova prijateljica, ki je brez-

žično odgovarjala na stavljen vprašanja. Student je imel slušalo skrito v roki, anteno pa je postavil v pločo mize v izpitni dvorani. Izdal pa ga je neki njegov prijatelj, nakar je bilo spraševanje takoj prekinjeno.

Knjige opelje

Dr. J. Mal, Uskočke seobe i slovenske pokrajine

Povest nasebina s kulturno-istorijskim prikazom (sa kartom). Ljubljana 1924. Izšlo kot knjiga 18 v zbirki »Nasella srpskih zemalja«, ki jo pod uredništvom in vodstvom dr. Jovana Cvijča izdaja Srpska kraljevska akademija. Zopet kot del velike zbirke »Srpski etnografski zbornik«, katerega 30. knjiga je pričujoče delo.

Knjiga je spisana na temelju arhivskega materiala, ki se nahaja v arhivih v bivšem kranjskem deželnem arhivu v Ljubljani, državnem arhivu na Dunaju ter arhivu skupnega finančnega ministrstva, bivše dvorne komore, na Dunaju, v arhivu vojne in notranjega ministrstva, dalje nekaj tudi v zagrebških arhivih, deželnem in nadškofjskem. Vrh tega je avtor uporabljal tudi že tiskani material, objavljen v raznih literarnih spomenikih in zbirkah v starejših knjigah, kot sta n. pr. Valvazor, Kuripešić I. dr., ter v novejših študijah o uskoškem problemu. Čudno pa je, da ni uporabljal razen Iviča ničesar iz bogate zbirke srbske literature o uskoškem vprašanju; v seznamu literature, ki se nahaja na zadnjih straneh knjige, vsaj ne navaja ničesar, niti Orbića ali Tomića.

Na temelju navedenih virov je opisal avtor zgodovino naseljevanja srbskih Uskokov po slovenskem ozemlju, pri čemer pa se je ožiral tudi na sosednje Istro in na slovensko Primorje, a tudi na bližnje severne hrvatske kraje. Uskoki so se naselili pred vsem na Gorjancih in v Beli Krajini okrog Marindola; tu so nastale največje uskoške naselbine na Slovenskem; ona na Gorjancih na pr. je štela sredi 18. stoletja okrog 7000 duš (str. 184). Manjše, a vendar še znatnejše uskoške naselbine so nastale na Ptuijskem polju, zlasti Skoki, Draženci itd. Uskoki so se naselili v manjši množini še v bližini Brežic (Rakovice, St. Lovrenc), posamezni pa tudi pri Zichu, pri Ajdovščini, Vrtojbi in drugih krajih Goriške, južnega slovenskega Krasa in južnozgodnje Štajerske. Prvi Uskoki so prišli na Gorjance l. 1526; odtlej so se doseljevali v manjših in večjih množinah, prišli tudi posamezni ali v manjših skupinah, v nekatere kraje, odkoder so potem zopet odšli. Ni izključeno, da so se Uskoki naselili tudi okrog Trbiča (Monfalcone), kjer se prebivalci nekaterih vasi še sedaj imenujejo Bezjaki ter govore neke narečje, ki se razlikuje od furianskega; morda so bili romanskega rodu kakor Čiči (str. 101.).

Zgodovinski opis naseljevanja obsega nad polovico knjige (108 strani od 193); zatem sledi oris gospodarskih in socialnih razmer med Uskoki, pravnih odnošajev, vere in prosvete, unifikacija ter naposled običajev, kar je posneto največ po Valvazorju.

Pričujoča knjiga podaja tedaj historijat uskoškega gibanja, kar ga je seglo do slovenske zemlje ter nanjo in tvori prispavek k študiju selitev srbskega plemena. Treba bo to študiju izpopolniti z natančnim in podrobnim študijem današnjega stanja v uskoških naselbinah, kar naglašja avtor sam na str. 83. in 193. Koristno pa bi bilo, da bi pisatelj poskusil podati zanesljivega zgodovinskega materiala tudi o zgodovini prilimov Hrvat, Lah, Bezjak oziroma Bizjak, dalje Vajda, Salaman in dr., ki jih navaja kot znake doseljevanja z onstran Sotle; potrebno bi bilo pred vsem ugotoviti, v kolikor je to seveda mogoče, od kdaj se pojavljajo po Slovenskem ti priimki.

Knjigi se pozna, da je napisana prvotno za Slovence, ker obravnava ponekod, tako zlasti v uvodu, stvarni, ki je srbskemu občinstvu povsem znana z drugih del in je v sedanjih izdajah vsakekor odveč. Knjiga se je tiskala v Jugoslovanski ti-

skarni v Ljubljani v cirilici. O jeziku bodo sodili najboljši srbski čitatelji; beremo mnogo izrazov, ki jih v srbskih knjigah običajno ne srečavamo; nekateri vsakekor ne bi smeli priti v knjigo, n. pr. colota, živina, itd., ki jih srbsčina ne pozna ali vsaj ne v tem pomenu; še več je besed, ki so običajne le v hrvaški knjigi, a v srbski ne.

Glavna vrednost knjige je v objavi arhivnega materiala iz uvodoma navedenih arhivov. V svrhu lažjega pregleda in enostavnejše uporabe za nadaljno več ali manj folkloristično delo bi bil dobrodošel na koncu stvarni register, osobito za vse kraje.

Dr. I. Plečnik: Repetitorij Anatomije

IV. obdobje. Splošna knjižnica št. 43. V Ljubljani 1924. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 72 strani. Cena brok. 22 Din.

V nadaljevanju serije »Kratkega repetitorija Anatomije« je pravkar izšel četrty zvezek, ki obravnava obtočilo. V kratkem sledila še ostala dva zvezka, namreč V. »Živčevje« in VI. »Čutila«, tako, da bo vsa sistem anatomije v 6 zvezkih zokrožen. Iz povračenja po prvih zvezkih se da sklepati, da je bil ta kratke repetitorij anatomije potreben in praktičen.

Kratka srpska ili hrvatska slovnica

(I. deo), katero je sestavil učitelj Tomo Jedrlić, je izšla in priporočena je od Prosvetnega Oddelka kot priročna učna knjiga pri proučevanju srbohrvaščine. Namenjena je učiteljem in dijakom. Obsega 50 strani malega formata, a stane samo 5 Din, tako da jo more tudi najromsnejši nabaviti, ker toliko danes stane navaden zvezek. Vsebinska je ta: Predgovor, glasovi č, d, dž, prelazenje, glasova, pravopis, naglasak, skakanje naglaske na predlog, naslonjenice (enklitike), -e, -je, -kavci, spreznje (vremena, načini, obliči). Na kraju je dodan mali slovarček. Gradivo je obdelano temeljito v lahkem in jasnem stilu ter ga je toliko, kolikor vsak povprečni inteligent najmanj mora znati.

Naročuje se pri založniku (Tomo Jedrlić — Ljubljana, Sv. Jakoba trg 7-11.) Knjižarne popust.

„Jutrov“ roman LUCIFER

kateroga skoziškosko napeta vsebina, prepletena z fantastičnimi spetljanji od začeta do konca, ki prinašajo navdušenemu čitatelju z interesantnim razmetavanjem vsak hip presenciranja, ki mu še sledi razodiranje in konstatacija in zopet presenečenje tako, da so čitatelji nestrpno pričakovali vsako nadaljevanje romana, je izšel iz se delava pri upravi „Jutra“ v Ljubljani.

Vsi, ki so za čitili in oni, ki niso imeli te prilike naj si ga takoj naročijo za svoje domače knjižnice.

Bolj zabavati Vas ne more nobena knjiga!

Vezana stane Din 55. Broširana pa Din 65

L. Petruševskij:

Ona

(Iz ruščine prevedla K. B.)

Nikoli se nisem bal Himenejevih vezi in noben sovražnik žensk nisem. Ravno nasprotno. Zli se mi, da ženska še niheje ni tako zelo ljubljena kakor jaz, ki jih imam že od svojega šestnajstega leta dalje rad. In še poprej sem kot otrok vedno rajši imel punčke moje sestre kakor svoje konje, bobne in vojaše in čisto sva se s sestro sprla pri igranju, ker je ona hotela punčke le oblačiti in oblačiti, jaz pa slačiti. Ljubim žensko graciozo, klavnjamo se ženski eleganci, ne morem se zlepa nagledati oči mlade deklice, zvok ženskega glasu me opaja, ob ženskem smehljaju vtrepetam. Rad poljubim jamice v licih in elegantna roka ali noga me navdva z navdušenjem. Celo lakavost, površnost in kovarstvo so mi mile ženske lastnosti, in rad jih odpuščam slabotnim hčerkam Eve.

Često sem že v življenju srečal ženske, ki so vzbujale v meni ta čustva in vendar se mi je vedno zdelo, da je vsem tem ženskam še vedno nekaj manjkalo in kar nisem se mogel odločiti, da bi vzel kakor izmed njih za ženo. Tako sem dočkal svojih trideset let in kakor Salomon bi lahko rekel, da me je obiskalo osemdeset žen, in deklet brez števila. Seveda, kakor Salomon sem si tudi jaz mislil,

da sem dovolj moder in zavarovan proti vsem slučajnostim, toda pred kratkim sem videl, da me je vsa moja modrost pustila na cedilo.

Med inteligenti, ki so še preostali in bežali v tujino, sem bil tudi jaz. Najprej sem se mudil v Franciji, potem v Berlinu. V Parizu se mi je od samih žen kar vrtilo pred očmi: nisem vedel, katera ženska ima lepšo roko, lepši glas in glas, katero jamico v licih bi poljubil ali za katerimi nogami bi gledal; vse Parizanke so se mi zdele popolne. Toda »nje« — nisem srečal v Parizu, nego na poti iz Frankfurt-a v Berlin.

Na mali postajici, ki je stala sredi gostega zelenja akacij in kostanjev, so naložili v moj kup najprej celo goro skatljice, zavrtkov in rož, za vsem tem pa je stopila v voz mlada dama v žalni obleki. Ne bom popisoval njene zunanjosti, toda koj ko sem jo ugledal, sem z vsem bitjem mahoma obentil, da je to »ona« in da nobene lepše ni na svetu. Vse, prav vse je bilo na njej in povrhu še to, kar je manjkalo vsem mojim dosedanjim osemdeseterim. Neodoljiva sila me je gnala, da sem jo venomer oziraval in kar čutil sem, kako me priklepajo k njej nevidne niti. Kmalu sem vedel, da je že šest let vdova po možu, ki je padel v vojni in da žaluje za njim še vedno ravno tako kakor prvi dan, ko je zvedela za njegovo smrt. Kar

milo se mi je hotelo storiti, ko sem čul o toliki žalosti; o, tako zelo trpeti morejo samo vitke blondinke z modrimi, krasnimi očmi in prosojnimi ročicami, brskanje in šatenke so za toliko žalost nesposobne. Čutil sem sorodnost najinhi duši in usodnost najinega srečanja in vedel sem, da mi bo ona ali nadomestila vse ali pa nobene.

K sreči ali k nesreči se nam je pokvarila lokomotiva in šele pozno ponoči smo dospeli v Berlin. Za hotel je bilo že prepozno. Železniška uprava je dala zapaknelim potnikom na razpolago spalne vozeve. Koj sem poskrbel za dvojce praznih prostorov.

Mojo vdovo je obšla groza že ob sami misli, da bi stopila v kup samo z moškim. »Saj to vendar ni nič strašnega, milostiva,« sem jo tolažil. »Milostiva,« da potujete z nočnim ekspresom.

»Ah, ne govorite,« je vzdihovala. »Kaj bi si vendar mislil moj ubogi Fredi, če bi me videl v kupeju samo s tujim moškim! Saj ne verjame, da vedno mislim le in samo nanj! Do jutra bom že kako prebila v kolodvorski čakalnici.«

»Verjemite mi, da bo Fredi še vesel, če bo videl, da ste na toplem in spite na mehkem, namesto da se mučite po čakalnici.« Gotovo ni bil kak egoist, marveč gentleman.

»Seveda je bil gentleman, ljubezniv

je bil celo takrat, kadar so drugi navadno grobi.«

No, sedla sva na klop in jaz sem se zaklel pri Šarlotenburškem stolpu, da ne bom odprl niti ovrtnika niti se premaknil. Pomislite, kako zabavno je sedeti v spalnem vozu in ne se peljati. Ko sem še enkrat objubil, da bom miren, je vdova priprla vrata, da bi naju Fredi ne videl. Taka sreča! Vso noč bom smel biti v njeni bližini in prisluškovati njenemu dihu! Noč v takem originalnem položaju prebita naju bo gotovo bolj zblížala kakor še toliko srečanj po gladiščih! Ona se je kakor ptiček stisnila v en kot divana, jaz pa v drugi.

»Naravnost smešno! Sedeti v vozu pa večeti, da se voz ne bo nikamor odpeljal!«

»Milostiva, jaz se tako rad peljem na konec sveta.«

»Ah, to je predalet. Zdi se mi, da niste Nemec.«

»Rus sem.«

»Bogat Rus torej?«

»Zakaj pa ravno bogat?«

»Imajo žiro, ko so vsi Rusi bogati in da imajo široko naravo.«

»Da, preden so naz izgnali, smo vse to res imeli.«

»Ubogi Rusi! Ali vas ovrtnik zelo čuje? Veste, stopite za minuto na hodnik, da se vlečemo in potem pridite nazaj. Samo... da veste, niti v sanjah... Fredi vidi vse.«

Čez četrte ure je ležala ona na spodnji, jaz na zgornji polici. Ugotovila je, da jo voz zelo spominja na ženitovanjsko potovanje z njenim Fredijem in se jezila nad Francozi, ki so ji ga ubili, potem pa je utihnila. Ljubezen je nekaj sebičnega. To vedno spominjanje na tega Fredija mi je bilo odveč, toda danes mu oproščam. Ni mi nilo dolgo, pa se je začel proseč, tih glasek:

»Fredi, mili moj, prišli k meni!«

Nekaj me je šunilo in koj se mi je zazdelo, da je menil tako ime. Nikoli prej z vsemi osemdeseterimi nisem občutil take sreče kakor z »njo«, nobena nedolžna ali novorojena ženska ni bila tako zelo sramežljiva in tako nežna kakor Henrieta. To ni bila noč, bila je fantazija, nebeska godba. To ni bila navadna ženska, to je bila »ona«, ki sem jo iskal vse življenje. Ne vem več, kako je dan zamenjal noč. Vso noč nisem spal. Gledal sem venomer v njen izmučeni blebi obrazek. Z ljubkim smehljajem je pozdravila svetlobo jutra in mene, ki sem odgrnil zavese. Zdelo se mi je, da bi se vse življenje ne mogel naveličati odgrinjati nje zavese. Lovil sem njen smehljaj in sramežljivosti je bilo med nama že manj. Gotovo se Fredi še ni bil prebudil. Smel sem obloži nogavice na njene prelestne noge in poljubiti jamico na kolenih. Še enkrat so se njene ustnice dotaknile mojih, o, to

Gospodarstvo

Važen odlok za naše gorenjske kmete

Ker se vršijo na Gorenjskem, osovito v Bohinju nove ureditve servitutnih pravic paše na erarijnem svetu, je izšlo na predlog in prizadevanje tukajšnjih agrarnih oblastev ministrstvo za šume in rudnike odlok z dne 7. decembra 1924, s katerim določa smernice in daje svojim podrejenim organom navodila za postopanje pri urejevanju teh bitnih kmetijskih npraskanj.

Odlok poudarja predvsem gospodarsko važnost živinoreje iz nje zvezane paše živine po planinah in gozilih ter dolžnost državne šumske uprave, da pri razpravljanju in urejanju teh vprašanj s pravih razumevanjem zahtev živinoreje stori vse, da se ustreže tem zahtevam do skrajnih mej, ki jih dopušča racionalno šumsko gospodarstvo.

Nacionalno odreja ministrstvo, da je paša dovoljena na vsem zemljišču, obremenjenem s servitutami in ne samo, ako ni to v škodo pomlajanje gozda.

Tudi povodom nove ureditve servitutnih pravic morajo zastopniki državne šumske uprave upoštevati vse stvarne in utemeljene zahteve kmetov-zivinorejcev, kolikor so se združljive s neobhodnimi interesi državnega gospodarstva.

Dovoljenja za pašo na površinah, ki niso obremenjene s servitutami, se imajo dajati naravno proti plačilu določene odškodnine.

Direkcija šum naj vnese v svrhu melioracij svojih šumskih pašnikov in planin v bodoči proračun primerno vsoto, ki naj omogoči, da tudi država s svoje strani povzdigne in izboljša pašniško produkcijo.

Pri novi ureditvi servitutnih pravic treba po možnosti upoštevati tudi morebitne krivice, ki so se zgodile kmetom ob priliki prvega urejanja teh servitut. V tem pogledu je treba napraviti liststu uveljaviti velikopotezno in dobro otno razumevanje njegovih potreb glede na planinsko pašništvo.

Ta odlok pomenja važer pozitiven korak naše državne agrarne politike v prid našemu planinskemu kmetijstvu. Zasluži zanj gre v prvi vrsti uvidenosti našega sedanjega ministra za šume dr. Jerjava.

(Primerjaj članek v našem listu: Agrarna politika, naše planine in pašništvo, ki ga je spisal naš odlični agrarni pravnik in politik dr. Fran Spiller-Muys).

Neumljivo nastanjanje

Zapostavljenje Celja s strani direkcije državnih železnic v Ljubljani.

Celjski industrijski in trgovski krogi so po lastni inicijativi in sporazumno z generalno direkcijo carin v Beogradu na svoje stroške zgradili najlepšo carinsko poslopje v Sloveniji splošno z železniki najmanj 30 vagonov. Poslopje pripade po pogodbi po 21. letih brezplačno državi.

Namesto, da organi državnih oblasti takšno privatno podjetje podpirajo, je direkcija državnih železnic v Ljubljani brez vsakega poudarka izdala naredbu, po kateri se smejo na postaji Celje ocariniti samo one izvozne pošiljke, ki so predane v prevoz na postajališče Celje-Dravograd. Meža odneseno one izvozne pošiljke, ki so namenjene za te postaje, to je za postaje, ki ležijo na progi v Savinjski dolini, s to naredbu je ukinila ocarinjanje pošiljk za one postaje, ki so v smeri kretanja Celje-Maribor, odnosno Celje-Ljubljana.

Ta postopek je ne samo (vidi člen 61. zar. zak.) nezakonit, ampak so odškodnani tudi vsi oni trgovski krogi, ki želijo ocariniti pošiljke v Celju. S to naredbu se favorizira v glavnem carinsko posrednika v Ljubljani in Mariboru. Pro-

krasna je bila njena plavalna glavica, ki je molela iz žalne obleke!

«Sedaj na kune, Fredi že gloda»

Moje srce je bilo oblačno. Že sem jo hotel poprositi za roko. Vsa časa je žvečela in komaj sem čakal hila, da si jo prislonim na srce in jo zaprosim, naj mi postane žena. Že sem odpiral usta. Toda na vrata je potrkal nosač in neolono potem sva bila že v avtu.

«Pridite že hitro k meni. Čeprav stanjem ni orientaciji, pa imam poseben vhod. In kako se pišete še sedaj ne vem.»

«Predstavil sem se.

«Hi kako smešno, težko ime, Karabekir!»

Jekal sem vizitke.

«Kaj pa je to-le?» Vzela mi je iz portfelja bankovce za dvajset angleških funtov. Povedal sem ji, da je to denar.

«Tak smešen denar! Prav tako smešen kakor vsi Angleži. Podarite mi ga. Jaz vam darujem enakega denar, pa takega že nimate nimam. Podaril sem ji bankovce. Potem se je avto ustavil.

«Le eloj, bogati Ruski, da res ni!» «Ja, ja rekla in primam z lepo glavico. In nisem je videl več.

Nisem pobegnil središnik žensk in ne bi bil. Nisem jih videl več. Toda šel nisem, še danes ne vem, ali je bila to sveta naloga ali pa kaj drugega. Treba je vedeti, da je tedaj voljal angleški funt celih tristo dvajset mark.

met se je zadnji čas v Celju zelo omejit in je minimalen, tako da direkcija drž. železnic ni imela nikakega razloga, da izda to naredbu.

Trgovski krogi v Celju se obračajo tem potom na direkcijo drž. železnic v Ljubljani s prošnjo, da prekliče omejitve ocarinjenja v Celju.

Trina poročila

Novosadska blagovna borza (23. t. m.) Pšenica: haška, 8 vagonov 465 do 470; sremska, 5 vagonov 500. Ječmen: haški, 3 vagoni 335. Turčica: haška, 1 vagon 200; haška, 3 vagoni 210; za februar, 5 vagonov 217,5; franko Jesenice 5 vagonov 260. Moka: baza «B», 1 vagon 720; «A», 1 vagon 530; «A», 1,5 vagona 430; «A», 5 vagonov 400 do 410. Otrubi: haški, 12 vagonov 200; sremski, 1 vagon 190. Tendence nesprenmenljive.

Svinjski sejem v Mariboru (23. t. m.) Dvorn 62 svinj. Povprečne cene so bile: prasi, 7 do 9 tednov stari 200 do 225 dinarjev, 8 do 4 mesece stari 300 do 350 dinarjev, 5 do 7 mesecev stari 675 do 700 dinarjev, 8 do 10 mesecev stari 800 do 875, 1 leto stari 1375 do 1625 Din za komed. Ke žive teže 1450 do 1675 Din. Ker mrtve teže 1750 do 2125 Din. Prodanih je bilo 26 komedov. Kurčija slab. Radi mrza je bil obisk izredno slab.

Ameriška žetev v Kanadi (23. t. m.) Svinjski sejem v Mariboru (23. t. m.) Dvorn 62 svinj. Povprečne cene so bile: prasi, 7 do 9 tednov stari 200 do 225 dinarjev, 8 do 4 mesece stari 300 do 350 dinarjev, 5 do 7 mesecev stari 675 do 700 dinarjev, 8 do 10 mesecev stari 800 do 875, 1 leto stari 1375 do 1625 Din za komed. Ke žive teže 1450 do 1675 Din. Ker mrtve teže 1750 do 2125 Din. Prodanih je bilo 26 komedov. Kurčija slab. Radi mrza je bil obisk izredno slab.

Povratno znatno naraščanje obojke novčnice Narodne banke SHS. Po izkazu Narodne banke SHS z dne 15. t. m. se je v tednu od 8 do 15 t. m. oblikoval novčnik za 97.572.920 na 5.877 milijonov 93.870 Din. V istem času je obojke kovinskih novčnikov za 7 milijonov 401.700.99 na 462.581.099.89 Din. Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din.

Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din. Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din.

Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din. Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din.

Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din. Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din.

Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din. Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din.

Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din. Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din.

Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din. Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din.

Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din. Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din.

Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din. Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din.

Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din. Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din.

Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din. Posojila so se zmanjšala za 27.705.199.52 na 1427 milijonov 929.084.52 Din.

jelo vest, da je vaa količina 14.000 kg svile, ki je bila prvič poslana iz naše države na inozemsko tržišče v Lyon, prodana po dnevnem borznem tečaju.

Dobava kavinah primol. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 26. januarja ponudbe glede dobave 300 kilogramov kavinah primol. Predmetni oglas je v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Narščanje številca nezaposlenih v Avstriji. Število nezaposlenih delavcev na Dunaju (v mestu in okolici) je znašalo 15. t. m. 91.000, od katerih prejema podporo 82.125. Porast podpiranih nezaposlenecv napram 31. decembru 1924. znaša 7074, a napram stanju 12. januarja 1924. okrog 24.000. V celji državi je nezaposlenih okrog 165.000 oseb, to je toliko kakor ob času največje nezaposlenosti konec februarja 1923.

Solr monopol v Češko-slovaški. V Češko-slovaški se je s 1. t. m. uvedel solni monopol. Izvoz in prodajo bo imelo v rokah finančno oblastvo.

Ukrepi proti žitni špekulaciji v Madžarski. V madžarskih gospodarskih krogih se zahtevajo od vlade energične mere proti špekulaciji z žitom. Svoje zahteve utemeljujejo na dejstvu, da so madžarske žitne cene, poračunane v zlate kroge, za 100 odstotkov višje kakor pred vojno. Današnje stanje metarski stot že 40 zlatih kron, dočim je stal jeseni le 28 zlatih kron. Takrat so mlini špekulativno razširili vest, da je svetovna produkcija večja kakor konzum in da se za di tega opazja slabljenje cen. Zato so se takrat kmetje v vsej naglici hoteli rešiti svojih zalog. Ogromno skakanje cen se torej pripisuje špekulaciji in se mlini označujejo kot špekulanti. Glede na to, da so mlini v zadnjem času zahtevali prevelike kvote od Madžarske narodne banke, so se dovoljenja kreditov mlinom ukinila, kar se smatra za prvi ukrep proti žitni špekulaciji. Gospodarski krogi zahtevajo, da začne vlada odločnejši boj proti špekulaciji.

Rusi kupujejo konje v Madžarski. V Budimpešti so prišli ruski kupci, ki imajo nalog, da kupijo v Madžarski okrog 20.000 koni.

Žitne uvozne celine za sladkor v Poljski. Poljski gospodarski komite je sklenil znižati uvozne celine za sladkor od 35 zlatov na 15 zlatov za 100 kg.

Stabi izleti za hmeljarje v Nemčiji. V letnem poročilu Nemške hmeljarje zveze piše nekoliko da so zadnja leta bila za nemške hmeljarje sicer ugodna, vendar je prihodnost nezgodna. Nemški hmelj hoče inozemska konkurenca izrinuti s svetovnega trga. Francija in Češko-slovaška stremita za vodstvom na mednarodnem hmeljarskem trgu. Nemški hmeljarstvo bo obdržalo svoje stalne le, če ga bo podpirala vlada in če se izvede organizacija hmeljarske produkcije.

Ameriški kredit za nemški valiljev koncern. Iz Berlina poročajo: Wintershallovemu kalijevemu koncernu se je posrečilo dobiti lombardni kredit od ameriških bank v znesku 12 milijonov dolarjev.

Borza

23. januarja:

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupijski zaključki) Vrednote: 7 odstotno posojilo 64 do 65,5, vojna škoda 126 do 128, Celjska posojilnica 219 do 221 (309), Ljubljnska kreditna 26 do 27, Merkantila 125 do 128, Prastrediona 895 do 940, Slavenska 78 do 80, Sirojne 0 do 148, Trbovlje 40 do 410, Vevče 103 do 0, Ni ag 30 do 40, zadolžnice Kranjske drželne 88 do 90, — Blaga: Zaključek: bukovca drva, 1 m dolžine, jes. seč., franco nakl. post., 2 vagona 21 do 22 (21). Povpraševanja in ponudbe napram zadnjim dnem v glavnem nesprenmenjene.

ZAGREB. V elektnih tendenca nesprenmenjene. Večje zanimanje je bilo za Hipo. Sečerano in tudi Slavonijo ter Eksploatacijo. — V devizah je bila tendenca danes nesprenmenjena. Blaga je bilo na tržišču v izobilju. Tečaj so obdržali večerajšnji višini. Intervencije ni bilo. Promet srednji. Največ se je trgovalo v devizah na Italijo, Prago in Švico. Niti rale so devize: Amsterdam 2485 do 2505, Dunaj 0.8888 do 0.8888, Budimpešta 0.8857 do 0.88775, Italija ček 253 do 256, London izplačilo 294.2 do 297.2, ček 294.18 do 297.18, New-York ček 60.77 do 61.77, Pariz 332.3 do 337.3, Praga 183.05 do 186.05, ček (zaključek 184.5), Švica 1182 do 1192; valute: dolar 60.125 do 61.125; efekti: bančni: Trgo 26 do 27, Eskompla 110 do 111, Kreditna Zagreb 113 do 115, Hipo 595 do 605, Jug 104.5 do 105, Ljubljanska kreditna 226 do 0, Prastrediona 890 do 900, Slavenska 78 do 80, Srpska 136 do 137; industrijski: Eksploatacija 64 do 65, Drava 205 do 215, Sečrana 750 do 770, Isis 62 do 63, Nifing 35 do 40, Slavonija 57 do 59, Trbovlje 300 do 415, Vevče 0 do 98; državni: 7 odst. posojilo 64.5 do 65, agrarne 24 do 25.5, vojna škoda 125 do 126.

BEGRAD. Tendence v devizah nesprenmenljive. Niti rale so devize: Amsterdam 2475 do 2495, Dunaj 0.8868 do 0.8868, Bukarešta 82 do 82.25, Italija 254.5 do 255.5, London 295.75 do 295.75, New-York 61.25 do 61.4, Pariz 333 do 335, Praga 183.75 do 184, Solija 44.5 do 45, Švica 1184 do 1185.

Sokol

Društvo za zgradbo Sokolskega doma v Šiški ima redni občni zbor v nedeljo 25. t. m. ob 14. v sokolski telovadnici. Članstvo naj se polnoštevilno odzove. — Odlor.

Ljubljanski Sokol opozarja svoje članstvo na razposlano okrožnico in pozivlja vse one člane in članice, kateri doslej še niso nakazali enkratni prispevek Din 20.— za sanacijo Jug. Sok. Saveza, da to brez odlašanja stori.

Sokolsko okrožje Ljubljana II redni občni zbor okrožja se vrši v nedeljo 1. svečana 1925 ob 9. dopoldne na Taboru. Dnevni red običajen. — Nadalje vabi okrožno vodstvo članstvo okrožnih društev na otvoritev »Sokolske dvorane« na Vrbah v nedeljo 25. januarja. Odlhod iz Ljubljane ob 7.50 ali 12.10 do postaje Kresnice. — Zdravo.

Občni zbor Sokolskega okrožja Ljubljana II. župe Ljubljana I. se vrši na Svečnico, v popoldne 2. februarja t. l. ob pol 10. uri dopoldne v društvenih prostorih Sokola II. na reški z običajnim dnevnim redom.

Sokolsko društvo Kržovci ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 25. t. m. ob 15. v prostorih K. Huppmanna. Vabi se celokupno članstvo in prijatelji društva. Zdravo!

I. redni občni zbor Sokolskega društva na Grosupnem se je vršil dne 11. januarja ob nadpolovični udeležbi vsega članstva. Z zaklikom je bil zopet izvoljen stari odbor. Župo in okrožje II. sta zastopala okrožni starosta hr. Milko Krapež in tujni načelnik hr. Rvaka. — Hr. Krapež je v oziru na starostno poročilo, da sta darovala hr. Ivan Rus in Franc Javornik gradbeni prostor za zgraditev Sokolskega doma, prvi pa še vedno za stavbo potrebni pesek, naznačal požrtvovalnost in nesebičnost obeh bratov in pozval, da ostaneta večno zaznamovana dolžnostnika v Sokolski zgodovini. Nato je bil izvoljen podpredsedstvo hr. Rudolfa Pompe 10 članski stavljeni odbor. Hr. Rvaka je poudaril dosedanje društveno delovanje in končal z željo, da bi se dom čimprej dvignil.

Sokolsko društvo v Ptulu ima danes v soboto 24. t. m. ob 20. v Narodnem domu občni zbor z običajnim dnevnim redom.

Sport

S. K. Hermes ima svojo občni zbor v nedeljo 25. t. m. ob 9. dop. v gostilni Šilbar-Perfila v Šiški št. 205. Pozivajo se vsi člani in članice, da se istega zanesljivo udeleže.

Paddock in Murchison v Evropi. Znan ameriški sprinter Paddock in Murchison prideta letos zopet v Evropo, in sicer sta javila svojo udeležbo na lankovskih atletskih tekmovanjih v Bordeauxu in Parizu.

Drasna tekma na Bledu. Tourist-office nas obvešča: Zdraviliška komisija priredi v nedeljo na Bledskem jezeru propagandno tekmo v drsanju, dostopno vsem drsalcem. Tekma prične ob 3. popoldne. Jezero je krasno zamrznjeno in ima okrog 20 cm debel led zrcalno čist. Dnevi so jasni in solnični. Zmagovalci dobe številna in krasna darila, ki se bodo razdelila takoj po tekmi. — IZSS.

Mednarodni olimpijski kongres v Pragi. Prva prijava za udeležbo pri olimpijskem kongresu je dospela od predsednika C. I. O. barona Pierre de Coubertina. Nadalje so prijavljali: član izvršilnega komiteja grof Henry de Baillet-Latour iz Brusla, industrijalec Edström iz Vesterasa (Švedska), predsednik francoskega olimpijskega komiteja grof Clary, opravnk poslov San Salvadora v Parizu P. Matheu kot zastopnik Centralne Amerike ter holandski delegat kapetan Scharre. Češko-slovaški olimpijski komite je osnoval tiskovno sekcijo ter sekcijo za družabne prireditve. Ohenem z olimpijskim kongresom bosta zasedala v Pragi kongresa mednarodnega nogometnega in plavalnega saveza.

Jugoslavija: Južna Italija. Južnitalijanski nogometni savez je vzel na znanje tekmo Jugoslavija: Južna Italija. Naše moštvo je sestavljeno nastopno: Friedrich (Hašk), Ivković (Jugoslavija), Pažur (Concordia), Načević (Jugoslavija), Cindrič (Hašk), Križ (Hašk), Jovanović (Jugoslavija), Zinaja (Hašk), Bonacič (Concordia), Petković, Sekulič (oba Jugoslavija). Naša reprezentanca je torej sestavljena brez igrajev Gradjanskoga. Vsi oni igrači tega kluba, ki bi prišli v postev za našo reprezentanco, so javili saveznemu kapetanu, da so bolni. Že pri tekmi Jugoslavi a: Stajerska smo opazili, da je moral skoraj v zadnjem trenutku namesto Dasovića nastopiti drugi. Sedaj pa so vsi člani Gradjanskoga, ki prihaja-

jo v postev, »zboleli«. Ali ne diši to malo po pasivni rezistenci? Naša reprezentanca torej ni namočnejša, katero bi mogli postaviti, vendar pa kljub temu upamo, da bo častno zastopala naše barve.

Sodišče

Dr. Gorišč zopet pred sodiščem. Svoječasnno smo poročali o sodbi dr. Gorišča pred ljubljanskim okr. sodiščem, pred katerim je bil obsojen na 200 Din kazni, ker je v svojem uradu ozmerjal komisarja L. z besedo »bundlinge« in ker ga je pri neki sodni razpravi brez potrebe in povoda po krivem obdolžil izdajstva uradne tajnosti. Proti sodbi je dr. Gorišč vložil vsklik na deželno sodišče v Ljubljani, ki je po dolgi razpravi izrekel, da uradna soba ni očitna kraj, in opozovanja na takšno krajo seveda niso kazniva, ker zapadeš kazni le, če storiš prestopok javno ali pred več ljudi. Ta prestopok se pa ni izvršil niti javno niti pred več ljudmi, vsled česar je radi psovke »bundlinge« bil dr. Gorišč oproščen. Prva sodba radi krive obdolžitve »pa tembolj držala, in je bil dr. Gorišč obsojen na 100 Din denarne kazni ali 1 dan zapora.

Škamine po lesni trgovini je dobil 34 letni zidar Podkaj Filip iz St. Pavla pri Preboldu Kmalu po novem letu 1922. je ponudil nekemu lesnemu trgovcu kosanje les v nakup, oziroma se izjavil pripravljenega, da bo za to les nakupoval. Pri raznih prilikah je izjavil na ta način od lesnega trgovca večje zneske skupno okrog 7000 K. Ko je prišel po denar, je pokazal vsakokrat lesnemu trgovcu neko knjižico, v kateri je bila zabeležena množina kupljenega lesa, imela protijalca in znesek are. Kakor se je po poznejši ugotovilo, je bilo vse to samo finrirano Filip Orešnik v Motniku je imel večjo množino nakupljenega lesa. Naenkrat je ugotovil, da mu manjka večja množina bukovih hlodov v vrednosti 3300 K. Tudi te je obdolženec odpeljal in prodal. Končno si je Podkaj pridobil in prikrikl neko iz tatvine v trboveljskem premožetku izvirajočo železnino. Obdolženec večino teh dejanj noče priznati ter si šbula pomagati z raznimi izgovori. Okrožno sodišče v Celju je obsodilo Podkaja na dva meseca ječe.

Krjava kržuhanje. Dne 8. oktobra so kotelhali pri Francu U. v Debnih selih. Pri tej priliki je poskočeval 28 letni delavec Franc Kos iz Glogovca brda v brežinskem kraju Ivana Omerzu z nožem med rebri. Obojenec trdi, da je prišlo med fanti do pretepa in da ga je poskočeval Omerzu nadlani po levi roki, dočim so Omerzu tudi druge priče izpovedale, da je stal mirno med vrati in da ga je obtoženi Kos brez povoda napadel z nožem. Okrožno sodišče v Celju je obsodilo Kosa na 4 mesece težke ječe.

Zaplečevanje v krivemu pričevanju. Dne 7. avgusta je poročala posetniku Janeru Sitarju v konjškem kraju hiša. Jurij Zadek, delavec iz slovenjebistrškega okraja, je akusl izkoristiti nesrečo s tem, da je brez Sitarjeve vednosti in dovoljenja začel pobirati v njegovem imenu pri ljudeh milodare. Denar ni izročil Sitarju, temveč ga je porabil zase. Vsed tega je bil 10. oktobra obsojen pred okrajnim sodiščem v Konjškem radi prestopka goljufije na 7 dni zapora. — Pravno pa je prišlo do razprave, je šel nekaj dni poprej Zadek k Sitarju ter ga nagovarjal, naj bi za njega pred sodiščem ugodno priča, da ne bi bil obsojen. Zakaj da ga kličejo k sodišču, mu niti ni povedal. Okrožno sodišče v Celju je prišlo do prepričanja, da je imel Zadek namen, zapeljati Sitarja v krivemu pričevanju vsled česar je bil obsojen na 6 tednov ječe.

Pretep med vaškimi fanti. Dne 26. oktobra sta se nahajali na Frankolovem v neki gostilni dve družbi fantov. Pri prvi je bil 32 letni delavec Miha Pobjrk pri drugi Miha Božič. Dva večera so se prav dobro razumeli. Ko so pa odhajali na prsto in so se zopet vrnali, je zno stal Pobjrk. Ko se je tudi Miha Božič zopet vrnil k hiši, je priskočil Pobjrk k Božiču in ga nenadoma pahnil z nožem v levo stran prsi ter ga težko rnil. Ko je Božič na to zavpil, so se vrnil njegov brat Alojzij, ki je stal že na stopnicah, skočil proti Pobjrku, ga vrgel na tla in ga na tleh ležečega z vso močjo obkoloval. Pri tej priliki je Pobjrk lahko poskočeval z nožem na glavi tudi Alojzija Božiča. Okr. sodišče v Celju je obsodilo Pobjrka na 5 mesecev težke ječe.

Zbirajte in darujte, da zgradimo Sokolski dom na Taboru!

Vremensko poročilo

Ljubljana 23. januarja 1925

Ljubljana 509 nad morjem

hraj opazovanja	ob	Zravn. tlak	Zravn. temperatura	Veter	Oblatnost (1-10)	Povprečna mm
Ljubljana	7	78.9	-5.2	brez vetra	megla	—
Ljubljana	14	778.1	14	sev. vzh.	javno	—
Ljubljana	21	778.7	-3.8	—	megla	—
Zagreb	7	780.3	-6.0	hrez vetra	oblačno	—
Beograd	7	780.4	3.0	sev. zapad	več. jasno	—
Trnava	7	—	—	—	—	—
Imenost	7	778.7	5.0	jugo-zapad	megla	0.1

V Ljubljani barometer nižji, temper. nižja

Solnce zahaja ob 7.36 ura a ob 16.48

Vremenska napoved za soboto: Morda začasne sušne vreme brez bistvenih padavin.

ALEKSANDER DUMAS ZVEŠTOBA DO GROBA (LA DAME DE MONSOREAU)

53

„Da, pa jaz sem žejen!“ odgovarja četeluh.
„Dobro, napij se, jaz tačas osedlam konja, a glej, da ne bo preveč.“

„Samo steklenico!“
„Dobro, ena naj bo!“

Gorenflot izpije dve, Chicot zasede konja in odjaše, in ko Gorenflot vidi, da mu je večerja odjezdila po cesti, se zažene na svojega konja in pohiti za njo. Ta naglica je bila končno poplačana. Drugega večera je Chicot malo pod Chalmosom dosegel mojstra Nikolaja Davida, ki je bil še vedno preoblečen v Hugo. Sedaj ga ni več izgubil iz vida, in zasledovanec je prav tako kakor zasledovalca ujahal osmi dan po svojem odhodu iz Pariza skozi severna vrata v Lyon. To je bilo skoraj ob istem času, ko so Bussy, Saint Luc in njegova mlada žena prispeli v двореc Méridor.

VIII.

CHICOT IN NJEGOV SPREMLJEVALEC SE USTAVITA PRI LABUDU S KRIŽEM IN KAKO JU JE HOTELIR SPREJEL.

Mojster Nikolaj David je krenil v prvo gostilno, Pri labudu s križem. Chicot je najprej malo časa počakal, da vidi, ali se bo advokat kmalu vrnil, kar bi značilo, da ni dobil prenočišča. Pa ga ni bilo več iz gostilne. Nato je Chicot poslal Gorenflota: „Vstopi, vzemi sobo in reci, da pričakujem svojega brata. Ko se bo zmrčilo, pridem jaz, pričakuj me. Ali poprej se dobro oglej po hiši, tako da me boš spravil v sobo, ne da bi me kateri domačih videl. Izberi prostorno in svetlo sobo, lahko pristopno, po možnosti ono, katero si je najel polnik, ki je pravkar vstopil, kakor si videl. Očna naj gledajo na ulico, da bom vsak čas mogel videti, kdo prihaja ali odhaja. Pod nočnim pogojem ne imenuj mojega imena, sicer pa obetaj kar največ moreš, samo da ti bodo verjeli.“

„To se bo vse zgodilo.“
Gorenflot je tudi to svojo nalogo izvrstno rešil in je ponoči pripeljal Chicota za roko v njegovo sobo ter mu medtem razjasnil, da je ta soba sicer na drugem hodniku, kakor tujčeva, ali da je od nje ločena samo s tenko pregrado iz lesa in apna. Chicot je prelušal svojega maršala smehljaje, ali pozorno. Ko je poročilo nehala, pravi: „Vse, kar si mi povedal, zasluži nagrado. Nocoj boš pil vino iz Xeresa. Gorenflot, tako mi duše, prijatelj si mi in Xeresa boš pil.“ „Ne poznam še pijanosti po Xeresu,“ pravi Gorenflot, „ali predstavljam si, da mora biti prijetna, ko je že ime

vina tako prijetno. Sto vragov, to pijanost boš poznal čez dve uri, kakor sem jaz res tukaj!“ Chicot pozove krčmarja, ta pa mu sporoči, naj nekoliko potpi, ker ima sedaj baš opravka z nekim potnikom, ki je prispel prej in ima zato prednost. Chicot je pogodil, da je ta prednik baš advokat mojster Nikolaj David. „Kaj imata neki ta dva?“ se vznemiri Chicot. „Mislite li, da imata kake skupne tajnosti?“ „Hudiča. Kako pa! Saj ste videli lopova gostilničarja, in sedaj se ponižuje, da govori s tem potnikom, ki je na videz oblečen kot lake?“ „Ni več lake. Videl sem ga. Sedaj nosi črno.“ „En razlog več. Gostilničar je brez dvoma zapleten v to spletko.“ „Ali naj gledam, da kaj izvem od njegove žene?“ „Ne, pusti, ljubci mi je, če se enkrat sprehodiš po mestu, poslušaj in gledaj.“ „Hm, pa večerja?“ „To bodo pripravili v tvoji odsotnosti, a evo ti tolar, da se pripravi.“ Gorenflot hvaležno vzame tolar, jedva pa je zapustil sobo, vzame Chicot sveder, in počasi ter previdno, toda energično napravi luknjo v leseno steno. Ker je bila deska precej debela, luknja pa precej ozka, ni mogel pregledati vseh delov sosednje sobe, toda jasno je mogel razločiti glasove, če je pritisnil uho k prevrtani steni. In tudi gostilničarja, ki se je razgovarjal z mojstrom Davidom, je prav dobro videl. Iz razgovora je Chicot razumel, da se David posebno hvali s svojo zvestobo napram kralju, in povedal je tudi, da nosi neko poslanstvo, katero mu je poveril gospod de Morvillers. Ko je tako pripovedoval, poslušal ga je gostilničar sicer spoštljivo, ali navidezno ravnodušno. Chicotu se je celo zdelo, da sliši v njegovem glasu neko ironijo, kadar se je izgovorilo kraljevo ime. „E no, da li ne pripada ta gostilničar ligi? Vse mi tako izgleda. No, pa to bomo kmalu izvedeli.“ Ne dolgo potem vstopi gostilničar tudi pri Chicotu, s kapo v roki, toda z onim porogljivim licem, ki je vzbudilo Chicotovo pozornost že, ko je gostilničar govoril z Davidom. Chicot pove gostilničarju, da je Gorenflot radi nekega govora, katerega je imel proti Hugonotom, padel pri kralju v nemilost in da je toliko kakor preganjan. Iz sočutja, katero je pokazal gostilničar za to pripovedovanje in za menihovo usodo, je spoznal dvorski šalčivec, da je očitno njegov gostitelj prav navdušen in zvest pristaja lige. Na tem spoznanju gradeč je omenil, da je mojster La Huriere njegov prijatelj, a gostilničar je tega viteza poznal kot preganjalca Hugonotov. S tem pripovedovanjem je gostilničarja še bolj pridobil, a najbolj nazadnje, ko je izdal še tajnost, da je Veliki Henrik de Guise njegov prijatelj in zaščitnik. „Ako ste prijatelj gospoda de Guise, potem poznate to?“ vraša gostilničar in napravi z roke po zraku neki zidarski znak, po katerem so se spoznavali člani lige. Chicot se je pa one noči, ko je bil v samostanu in prisluškoval, spoznal ne vmo na ta znak, katerega je videl najmanj dvajsetkrat, ampak se je naučil tudi onega, s katerim je treba odgovoriti. „Tako je. In vi poznate tega?“ zato ročno odgovori in odvrne gostilničarju z znakom. „No, potem ste pa tukaj doma!“ pravi gostilničar z največjo prijaznostjo. „Moj dom je tudi vaš. Smatrajte me svojim prijateljem. Jaz vas smatram bratom, in ako nimate morda dovolj denarja...“

Mesto odgovora pa pokaže Chicot denarnico, ki je imela očitno še dovolj življenskega soka v sebi. „Dobro!“ reče gostilničar. „Da vas pa še bolj umirim,“ pravi Chicot, „vam lahko še to povem, da potujeva v nalogah širjenja vere, v tajne svrhe, ki služijo temu

cilju, in za naše potovanje plača blagajnik svete unije. Označite nam torej tudi za nadaljevanje gostilne, v katerih se nam ni treba ničesar bati.“

„Bogami, nikjer drugje ne boste sigurnejši, kakor tukaj, to vam lahko izjavim na vsa usta.“

„Vi ste pred nekaj časa govorili s človekom, ki ima menda vaš poleg mene sobo.“

„Da, toda on naj se čuva, ker bo moral pri prvem povodu ven.“

„Vi se zovete Vernouillet?“

„Da, tako se pišem, in ime moje je znano, četudi ne v prestolici, pa vsaj po vsej provinci. Recite samo besedo, dragi in vplivni brat, pa postavim onega možakarja kar pred prag.“

„Zakaj? Nasprotno, kar tukaj naj ostane, da bo imel svoje neprijatelje v bližini in bo pod kontrolo.“ „Imate prav.“ „Pa kaj vas je napeljalo na misel, da je ta tujec vaš, odceno naš skupni sovražnik?“ vpraša Gaskonjec sladko. „O, gotovo je,“ pravi gostilničar. „Prišel je semkaj preoblečen kot lake, pa se je preoblekel v odvetniško obleko, pa tudi odvetnik ni, kajti pod njegovim plaščem sem videl ročaj dolgega meča. Potem je govoril proti meni o kralju, kakor nikdo o njem ne govori. Priznal mi je tudi, da ima poslanstvo od gospoda de Morvillersa, ki je, kakor znano, sluga Nebukadnezarov.“

„Herodov, kakor ga jaz nazivljam!“

„Vidim, da se razumeva.“

„No torej, jaz ostnem. Samo mojemu sosedu niti besedice! Tudi mojemu bratrancu ne, on je nižjega reda!“

„Bog varuj!“

Gorenflot se pojavi na pragu. „O, o, tukaj je naš prijatelj,“ pravi gostilničar, pristopi k Gorenflotu in ga pozdravi z znakom lige. Gorenflot se ustraši in ne ve, kaj bi storil. Samo po strani pogleda Chicota, gostilničar si pa ta pogled tolmači njemu v dobro. „Odgovorite, prijatelj moj,“ sladko de Chicot Gorenflotu, „naš gostilničar ve vse in je z nami.“ Gorenflot napravi odzdravni znak, na največje veselje gostilničarjevo. Potem pa pravi: „No, meni je obljubljeno, da bom dobil vino iz Xeresa.“ „Seveda, seveda, Xeres Malaga, Alicante, vsa vina moje zaloge so vama na razpolago po mili volji!“ Gorenflot okrene svoj pogled od gostilničarja na Chicota, in od tega k nebu. Potem se je zares tri dni zapored opajal, prvi dan s Xeresom, drugi z Malago, tretji z Alicantom, ali končno je priznal, da je pijanost na burgundcu vendarle najbolj ugodna. Vse te tri dni pa Chicot ni zapustil svoje sobe in je nepristano prežal na odvetnika Nikolaja Davida. Gostilničar je pripisoval to Chicotovo samevanje strahu pred navideznim royalistom Davidom, in je le temu storil marsikatero neugodnost in sekuro. Nikolaj David pa, ki je s Petrom de Gordyjem imel dogovorjen sestanek pri „labudu s križem“, te gostilne ni hotel zapustiti iz strahu, da bi sestanka ne zgrešil, in tako je ostal, navidezno brezčuten napram gostilničarjevemu nevljudnostim. Kadar so se vrata za Vernouilletom zaprla, je Chicot mogel na svoje veselje opazovati Davida, kako je jezno klil in kazal pesti: „Čakaj še pet ali šest dni, tepec, pa boš videl, kdo sem jaz. Čakaj, ti že pokažem!“ Sedaj je Chicot vedel dovolj. Vedel je, da ne bo David poprej zapustil gostilne, dokler iz Avignona ne pride odgovor s papeževim poslanca.

Zahvala.

266/a

Vsem, ki so z nami čutili, vsem, ki so poskrbeli za častno zadnje spremstvo, vsem, ki so nam stali ob strani v najtežjih urah, zlasti njegovim stanovskim tovarišem in ožjim prijateljem, najskrenejša hvala.

Rodbina nadzor. Josip Košir.

Družabnik

za povečanje dobro upeljane trgovine z mešanim blagom v prometnem mestu Spodnje Stajerske, s potrebnim kapitalom od 150 do 200.000 dinar ev, se išče. Prednost imajo samci, ki bi lahko sedelvali. Trgovina se odda evanuelno tudi v najem. Ponudbe na uravo „Jutra“ pod „Ugodna prilika“ zveča

Jezero na Bledu

zamrznjeno 235-

Krasna gladina, lepo vreme

Priporoča se

Hotel Toplice

Naročite takoj

Ljubljanski Zvon za leto 1925!

V novem letniku bo izhajal vse leto široko zasnovani in zelo zanimivi roman

Šentpeter.

II. DEL.

Deljenje romana se godi v polpretekli dobi v ljubljanskem šentpeterskem predmestju ter je prepleteno z zgodovinskimi dogodki one dobe. Prvi del romana je že splošno priznanje.

Poleg „Šentpetera“ izide še roman

Suženj demona,

celo vrsto novel in eseev

Ljubljanski Zvon, ki izhaja mesečno, velja vse etno s poštnino vred Din 120 — (za inozemstvo Din 140 —), pouletno Din 60 —, se naroča pri Tiskovni družbi in Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte

Sorodnikom, znancom in prijateljem javljamo tužno vest, da je naš preljubljeni soprog, oziroma oče, gospod

Mihael Selan

viki, paznik mestnega dohodarstva nega urada

danes ob 1/9. uri zvečer po dolgotrajnem močnem trpljenju v državni splošni bolnici izdihnil svojo blago dušo. Pogreb draga pokopnika bo v nedeljo dne 25. t. m. ob 1/4. uri popoldne iz mirivnice državne splošne bolnice v Ljubljani na pokopališče pri Božjem grobu v Stepanji vasi.

Stepanja vas pri Ljubljani, dne 22. januarja 1925.

Apolonija, roj. Kavčak, soproga.

268/a

Franci, Janez, Antoa, sinovi.

Mina, Ana, hčerki.

Specijalno emailirajo dvoko'es v ognju

kakor tudi razne kovinske predmete, naprave, tabele, postelje, mize, stole itd. Izvršujemo vsa pleska, likarstva, soho in črkalniška dela po zelo ugodnih cenah

Franc Bokal

Zgor. Sisk.

Celovška c. 5. et. 65

poleg m. tice.

Ozdravim

doselej neozdravljive bolezni 1.) duševne in njeno neravnost (igrice, navade, nagone, strasti, nagnjenosti do krade, 2.) živčne oslupitve, histerije, epilepsije, mišične, oslupitve, bi-terije. 3.) organske neravnosti, otiplost udov, slepota in dr. Garantiram ozdravljenje neplodnosti in vask. vpliv na materico. Nastavitvi na „Vestnik“, Aloma Com. any. Ljubljana. 269/a

Volilni zakon

narodno s' upščino
je izšel in velja s
poštno vred
12-60 Din pri
Tiskovni družbi
v Ljubljani

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Zadružna hranilnica

registrovana posojilna in gospodarska zadruga z o. z.

v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 19

sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje najugodneje.

Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.

Daje posojila proti vknjižbi, poroštvo in zastavitvi.

1853a

Glavno zastopstvo oglasnega oddelka upravnistva „Jutra“ v Trstu je prevzela

Mednarodna agencija za oglaševanje

Josip Čehovin, Trst

Viale XX Settembre 65. I. Piano.

Oglasi za „Jutra“ iz Italije se sprejemajo le preko navedene agencije, ki daje tudi vse potrebne podatke.

Industrijske in trgovske trdke, ki bi hotele inserirati v večjih italijanskih listih, opozarjamo, da morejo to storiti preko oglasnega oddelka uprave „Jutra“, Prešernova ulica št. 4, kjer se dobe vsi potrebni podatki. Oglaševanje preskrbi potem naše glavno zastopstvo v Trstu.